

*PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W NOWYM MIEŚCIE LUBAWSKIM*

***RAPORT
O STANIE SANITARNYM
POWIATU NOWOMIEJSKIEGO
ZA ROK 2019***

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W NOWYM MIEŚCIE LUBAWSKIM

Marzec 2020 r.

Spis treści

I. Wstęp	str.3
II. Działalność Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej	
w Nowym Mieście Lubawskim w 2018 r.	str. 4
III. Ocena stanu sanitarnego	str. 6
a. Epidemiologia	str. 6
1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	str.6
2. Realizacja szczepień ochronnych	str.22
3. Stan sanitarny placówek służby zdrowia	str. 27
b. Higiena Komunalna.....	str.32
c. Higiena Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku	str.47
d. Higiena Pracy	str. 59
e. Higiena Dzieci i Młodzieży	str.65
IV. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	str.71
V. Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna	str. 83

I. Wstęp

Szanowni Państwo,

W załączeniu przedstawiam raport o stanie sanitarnym powiatu nowomiejskiego. Zawiera on podsumowanie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowym Mieście Lubawskim w 2019 roku oraz analizę występujących zagrożeń dla zdrowia mieszkańców powiatu.

W raporcie uwzględniono m.in. informację o warunkach środowiska, warunkach zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higienie pracy w zakładach pracy, higienie procesów nauczania i wychowania, higienie wypoczynku i rekreacji, warunkach higieniczno-sanitarnych obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Szeroki zakres prowadzonego nadzoru ukierunkowany jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób, zwłaszcza chorób zakaźnych i zawodowych.

Mam nadzieję, że zawarte w opracowaniu informacje przybliżą Państwu działalność, którą prowadzimy, a także pozwolą spojrzeć na codzienną pracę ludzi troszczących się o zachowanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu.

Państwowy
Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Nowym Mieście Lubawskim

Ewa Pielak

II. Działalność Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

W 2019 r. pod nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowym Mieście Lubawskim znajdowało się łącznie **930 obiektów**, w tym 64 obiekty były kontrolowane wspólnie przez kilka komórek organizacyjnych Stacji.

Ogółem przeprowadzono **822 kontrole sanitarne**.

Pobrano do badania **229 próbek**, w tym: **95 próbek wody do picia**, **2 próbki ciepłej wody użytkowej**, **130 próbek żywności**, **2 próbki materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**.

Wystawiono **203 decyzje merytoryczne** i **165 decyzji płatniczych**.

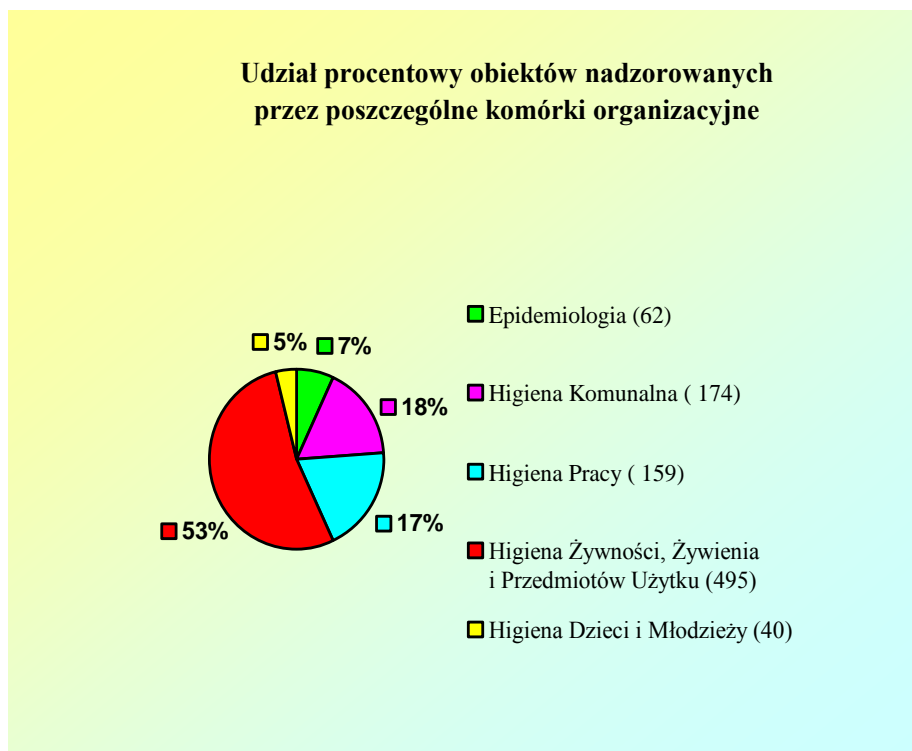
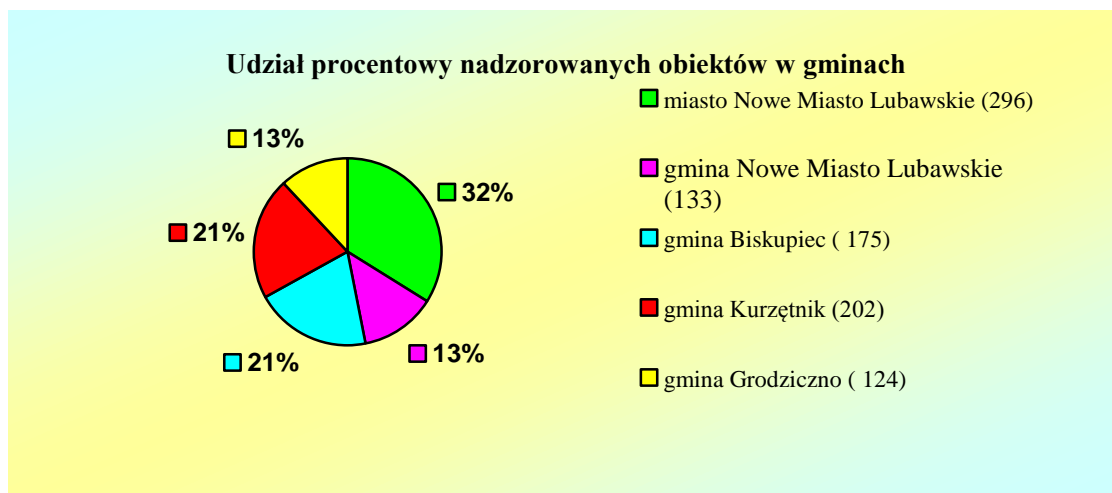
Wydano **143 opinie sanitarne**, w tym **13 w drodze postanowienia**.

Zestawienie działalności kontrolnej PSSE w latach 2017-2019

PSSE	Kontrole			Decyzje merytoryczne		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Ogółem	1008	956	822	248	242	203
Higiena Komunalna	263	256	166	47	77	90
Higiena Żywności	359	331	295	151	114	71
Higiena Pracy	123	110	112	35	37	30
Higiena Dzieci i Młodzieży	67	69	63	11	12	11
Epidemiologia	173	173	159	4	3	1
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	20	7	18	0	0	0
Promocja Zdrowia	3	9	9	0	0	0

Zarówno działania bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, a także działania oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia mają zastosowanie w realizacji przedsięwzięć profilaktycznych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa sanitarnego powiatu nowomiejskiego.

Ilość nadzorowanych obiektów przez Powiatową Stację w poszczególnych gminach powiatu:

III. Ocena stanu sanitarnego

a. Epidemiologia

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Sytuację epidemiologiczną wybranych chorób zakaźnych w powiecie nowomiejskim w 2019 roku można ocenić jako stabilną, przede wszystkim w grupie chorób, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne.

Duży wpływ na tę sytuację miały prowadzone działania przeciwepidemiczne, polegające na zapobieganiu rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych poprzez prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad osobami chorymi, informowanie o drogach przenoszenia zakażeń i profilaktyce.

Nie zanotowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, zaś wzrost liczby zachorowań na niektóre choroby zakaźne miał, podobnie jak w latach ubiegłych, charakter sezonowy.

Raport sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych sporządzono w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne lub wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. W analizowanym okresie na terenie powiatu nowomiejskiego nie wystąpiły choroby szczególnie niebezpieczne.

W związku ze zgłoszeniem chorób zakaźnych przeprowadzono 120 dochodzeń epidemiologicznych.

Dochodzenia dotyczyły zgłoszonych przez lekarzy do Powiatowej Stacji takich zachorowań jak m.in.: salmonellozę, boreliozę, wirusowe zapalenie wątroby typu A i C, gruźlicę, chorobę meningokokową, nosicieli pałeczek salmonella oraz w przypadkach narażenia osób na zakażenie wirusem wścieklizny, czyli pogryzień przez zwierzęta.

W 2019 r. zarejestrowano 1205 zachorowań na choroby zakaźne podlegające rejestracji tj. o 493 więcej niż w 2018 roku.

Wpływ na wzrost wskaźnika zachorowalności miały zachorowania na infekcje grypopodobne, których w 2019 zarejestrowano 669 przypadków (wskaźnik zachorowalności wynosił 1507,67), a w 2018 roku zarejestrowano 286 przypadków (wskaźnik zachorowalności wynosił 641,97), tj. o 383 przypadki zachorowań więcej w 2019 roku.

Tabela nr 1 Zarejestrowane przypadki chorób zakaźnych, liczba hospitalizacji i zapadalność na terenie powiatu nowomiejskiego w roku 2018 i 2019

Jednostka Chorobowa	2018			2019		
	Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji	Zapadalność	Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji	Zapadalność
Biegunki ogółem:	74	20	166,1	97	55	218,6
Biegunki u dzieci w wieku do 2 lat :	24	10	184,61	37	23	323,42
Salmonelloza – zatrucia pokarmowe	17	11	38,15	12	12	27,04
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe: ogółem	-	-	-	1	1	2,25
Wirusowe zakażenia jelitowe: ogółem	72	63	161,61	100	94	225,36
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe: ogółem	5	5	11,22	10	10	22,53
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe – jadem kiełbasianym	1	1	2,24	-	-	-
Lamblioza	1	1	2,24	1	1	2,25
Płonica	18	1	40,4	25	1	56,34
Ospa wietrzna	204	2	457,91	235	3	529,6
Różyczka	1	-	2,24	2	-	4,50
Świnka	2	-	4,48	2	-	4,50
Róża	-	-	-	2	1	4,50
Krztusiec	-	-	-	3	1	6,76
Choroba meningokokowa	1	1	2,24	1	1	2,25
Tęžec	-	-	-	1	1	2,25
Kiła	-	-	-	1	-	2,25
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	1	-	2,24	-	-	-
Borelioza w tym Neuroborelioza (bakteryjne zapalenie opon mózgowych)	13	5	48,92	14	8	31,55
Osoby szczepione przeciwko wścieklicznie	8	-	17,95	7	-	15,77
Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nie określone	1	1	2,24	3	-	6,76
zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	-	-	-	2	2	4,50
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> zapalenie opon mózgowych	-	-	-	1	1	2,25
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	3	3	6,76
Wirusowe zapalenie wątroby typu B	1	1	2,24	-	-	-
Wirusowe zapalenie wątroby typu C	1	1	2,24	2	2	4,50
Gruźlica	4	4	8,97	9	9	20,28
Tymczasowi nosiciele pałeczek salmonella	3	-	6,73	2	-	4,50
Grypa : zachorowania i podejrzenie ogółem :	286	1	641,97	669	13	1507,67
u dzieci do lat 14 :	114	1	876,92	342	12	2989,51
Ogółem	712	119	1598,20	1205	210	2715,61

Tabela nr 2 Liczba zarejestrowanych chorób zakaźnych w roku 2019 w gminach powiatu nowomiejskiego

Jednostki chorobowe	ogółem		Liczba zachorowań				
	Zach.	Wsk.zap.	Miasto Nowe Miasto Lubawskie	gm. Nowe miasto lubawskie	gm. Kurzętnik	gm. Grodziczno	gm. Biskupiec
Biegunki	97	218,60	29	23	22	11	12
Zatrucia pokarmowe <i>Salmonella</i>	12	27,04	1	1	5	1	4
Wirusowe zakażenia jelitowe	100	225,36	22	18	16	12	32
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	10	22,53	3		3	2	2
Lamblioza	1	2,25		1			
Płonica	25	56,34	6	3	4	1	11
Ospa wietrzna	235	529,60	71	30	28	51	55
Różyczka	2	4,50			2		
Świnka	2	4,50		1			1
Róża	2	4,50			1		1
Krzusiec	3	6,76			1		2
Choroba meningokokowa	1	2,25					1
Tężec	1	2,25		1			
Kiła	1	2,25	1				
Borelioza	14	31,55	5	1	1	1	6
Osoby szczepione przeciwko wściekliznie	7	15,77	1	3	2	1	
Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nie określone	3	6,76	3				
zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	2	4,50	1	1			
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> zapalenie opon mózgowych	1	2,25					1
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	3	6,76					3
Wirusowe zapalenie wątroby typu C	2	4,50	1		1		
Gruźlica	9	20,28	2	1	2	1	3
Tymczasowi nosiciele pałeczek <i>Salmonella</i>	2	4,50		2			

Tabela nr 3 Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce, w województwie warmińsko-mazurskim i w powiecie nowomiejskim od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

Jednostka chorobowa	Polska		województwo warmińsko- mazurskie		powiat nowomiejski		
	1.01. - 31.12.2019 r.						
	Liczba	Zapad.	Liczba	Zapad.	Liczba	Zapad.	
Cholera	1,00	0,00					
Dur brzuszny	3	0,01					
Dury rzekome A, B, C	1	0,00					
Salmonelozą	razem	9243	24,06	287	20,12	12	27,04
	zatrucia pokarmowe	8928	23,24	276	19,31	12	27,04
	posocznica	195	0,51	4	0,28		
	inne zakażenia pozajelitowe	120	0,31	7	0,49		
Czerwonka bakteryjna (szigelozą)	37	0,10					
	razem	15044	39,16	365	25,59	10	22,53
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	289	0,75	7	0,49		
	wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną	17	0,04				
	wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	281	0,73	5	0,35	1	2,25
	wywołane przez <i>Campylobacter</i>	720	1,87	58	4,06	8	18,02
	wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	197	0,51	4	0,28		
	wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	11306	29,43	285	19,94	1	2,25
	inne określone	816	2,12	3	0,21		
	nie określone	1418	3,69	3	0,21		
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	1488	190,42	27	7,51			
	razem	454	1,18	5	0,35	1	2,25
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe (ogółem)	gronkowcowe	14	0,04	1	0,07	1	2,25
	jadem kielbasianym (botulizm)	15	0,04	3	0,21		
	wywołane przez <i>Cl. Perfringens</i>	1	0,00				
	inne określone	43	0,11				
	nie określone	381	0,99	1	0,07		
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2	6	0,77					
Lamblioza (giardioza)	785,00	2,04	17	1,19	1	2,25	
Kryptosporydioza	1	0,00					
	razem	62174	161,86	1909	133,87	100	225,36
Wirusowe zakażenia	wywołane przez rotawirusy	34007	88,53	1 175	82,23	56	126,2

jelitowe (ogółem)	wywołane przez norowirusy	5537	14,41	184	12,88	31	69,86
	inne określone	6389	16,63	190	13,30	12	27,04
	nie określone	16241	42,28	360	25,19	1	2,25
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		27586	3530,14	874	3143,66	46	402,09
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelit. BNO	ogółem	67245	175,06	1 694	118,55	97	218,6
	w tym dzieci do lat 2	18495	2366,78	543	1953,10	37	323,42
Tularemia		21	0,05				
Brucelozą: nowe zachorowania		2	0,01				
Nosacizna							
Leptospiroza		4	0,01				
Jersinioza pozajelitowa		34	0,09	1	0,07		
Mikobakteriozy - inne i BNO		234	0,61				
Listerioza		119	0,31	5	0,35		
Tężec	ogółem	18	0,05	1	0,07	1	2,25
	noworodków						
Błonica							
Krzztusiec		1626	4,23	37	2,59	3	6,76
Plonica (szkarlatyna)		20838	54,25	518	36,25	25	56,34
Choroba meningokokowa, inwazyjna	ogółem	193	0,50	12	0,84	1	2,25
	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	92	0,24	5	0,35		
	posocznica	126	0,33	7	0,49	1	2,25
	inna określona i nie określona	6	0,02				
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem	6489	16,89	93	6,51	2	4,5
	róża	6162	16,04	92	6,44	2	4,5
	zespół wstrząsu toksycznego	21	0,05	1	0,07		
	gorączka połogowa	2	0,52				
	inna określona i nie określona	309	0,80				
Legionelloza	choroba legionistów	73	0,19	2	0,14		
	gorączka z Pontiac	13	0,03				
Kila	Kila wrodzona	16	4,12				
	razem	1642	4,27	18	1,26	1	2,25
	wczesna	727	1,89	10	0,7	1	2,25
	późna	114	0,30	2	0,14		
	inne postaci kily i kila nieokreślona	801	2,09	6	0,42		
Rzeżączka		556	1,45	5	0,35		
Ziarnica weneryczna wywołana przez Chlamydie		1	0,00				
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		417	1,09	2	0,14		
Borelioza z Lyme ogółem		20614	53,66	1514	105,95	14	31,55
neuroborelioza		309	0,80	10	0,70	1	2,25

Gorączka Q		4	0,01				
Gorączka plamista i inne riketsjozy		4	0,01				
Poliomyelitis	wywołane dzikim wirusem						
	wyw. wirusem pochodzenia szczepionkowego						
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		41	0,70				
Encefalopatie gąbczaste	choroba Creutzfeldta-Jacoba (CJD)	28	0,07				
	wariant choroby Creutzfeldta-Jacoba (vCJD)						
	inne i nie określone						
Wścieklizna							
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		8059	20,98	513	35,90	7	15,77
Kleszczowe zapalenia mózgu		265	0,69	47	3,29		
Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe	21	0,05				
	inne określone	8	0,02				
	nie określone	63	0,16	4	0,28		
	w innych chorobach objętych MZ-56	11	0,03	1	0,07		
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe	135	0,35	1	0,07		
	opryszczkowe	2	0,01				
	inne określone i nie określone	805	2,10	41	2,87	3	6,76
	w innych chorobach objętych MZ-56	8	0,02				
Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)		55	0,14				
Choroba wywołana przez wirus Chkungunya		2	0,01				
Choroba wywołana przez hantawirusy		9	0,02				
Ospa wietrzna		180 487	469,86	6 672	466,91	235	529,6
Ospa prawdziwa							
Odra		1492	3,88	42	2,94		
Różyczka		292	0,76	4	0,28	2	4,5
Pryszczycyca							
Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	1065	2,77	12	0,84	3	6,76
	typu B - ostre	46	0,12				
	typu B - przewlekłe i BNO	2814	7,33	86	6,02		
	typu C ogółem	3341	8,70			2	4,5
	typu C ostre - ogółem	58	0,15	3	0,21		
	typu C ostre - wg definicji UE	14	0,04	1	0,07		

	typu C - przewlekłe i BNO	3283	8,55	124	8,68	2	4,5
	typu B+C (zakażenie mieszane)	11	0,03				
	inne i nie określone	15	0,04				
AIDS - Zespół nabytego upośledzenia odporności		123	0,32	6	0,42		
Nowowykryte zakażenia HIV		1751	4,56	38	2,66		
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		1338	3,48	42	2,94	2	4,5
Malaria (zimnica)		25	0,07	2	0,14		
Bąblowica (echinokokoza)		71	0,18	9	0,63		
Wągrzyca (cysticerkoza)		1	0,00				
Włośnica		2	0,01				
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	ogółem	1535	4,00	38	2,66	1	2,25
	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	180	0,47	6	0,42	1	2,25
	posocznica	1035	2,69	25	1,75		
	inna określona i nie określona	564	1,47	7	0,49		
Zespół hemolityczno-mocznicy w przebiegu zakażenia <i>E. coli</i>		14	0,04				
Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna	ogółem	99	0,26	2	0,14		
	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	10	0,03				
	posocznica	51	0,13	2	0,14		
	inna określona i nie określona	45	0,12				
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	w innych chorobach objętych MZ-56	42	0,11	2	0,14		
	inne określone	123	0,32	4	0,28		
	inne, nie określone	176	0,46	5	0,35		
Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone		769	2,00	27	1,89	2	4,5
Zapalenie mózgu inne i nie określone		101	0,26	1	0,07		
Grypa i podejrzenia grypy (ogółem)	ogółem	4 789 827	12469,24	26 443	1854,39	669	1507,67
	u dzieci w wieku 0-14 lat	2 176 189	37230,71	12 335	4566,31	342	2989,51
Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze	toksoplazmoza	16	4,12				
	listerioza	8	2,06				
	inne określone i nie określone						
SARS - Zespół ostrej niewydolności oddechowej							
Zatrucia pestycydami – ostre		19	0,05				

Liczba mieszkańców na dzień 30.06.2019 r. woj. warmińsko-mazurskie ogółem 1425967, dzieci do lat 2 : 2701
Liczba mieszkańców na dzień 30.06.2019 r. powiat nowomiejski ogółem 44373, dzieci do lat 2 : 114

Zachorowalność na wybrane choroby zakaźne w roku 2019

Salmonellozy

W powiecie nowomiejskim od wielu lat dominującym czynnikiem etiologicznym bakteryjnych zatruc pokarmowych są odzwierzęce pałeczki typu *Salmonella*, wśród których dominuje *Salmonella enteritidis*.

W 2019 roku zgłoszono 14 przypadków zakażeń wywołanych tymi drobnoustrojami, w tym 10 zachorowań w postaci pojedynczych zatruc pokarmowych, 1 ognisko rodzinne (zachorowały 2 osoby) i 2 zakażenia bezobjawowe tzw. nosicielstwo. Zachorowań tych było mniej niż w roku 2018, w którym liczba zachorowań wyniosła ogółem 20 zakażeń pałeczkami salmonella, w tym 17 zatruc pokarmowych i 3 zakażenia bezobjawowe tzw. nosicielstwo.

W 2019 roku hospitalizacji w szpitalu wymagały wszystkie osoby, które uległy zatruciu pokarmowemu tj. 12 osób.

W trakcie przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych w 2019 roku ustalono, że głównym powodem występowania chorobotwórczych drobnoustrojów w spożywanej żywności jest nieodpowiednia obróbka termiczna żywności (niewłaściwa temperatura, zbyt krótki czas obróbki), brak dbałości o higienę przygotowywania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia.

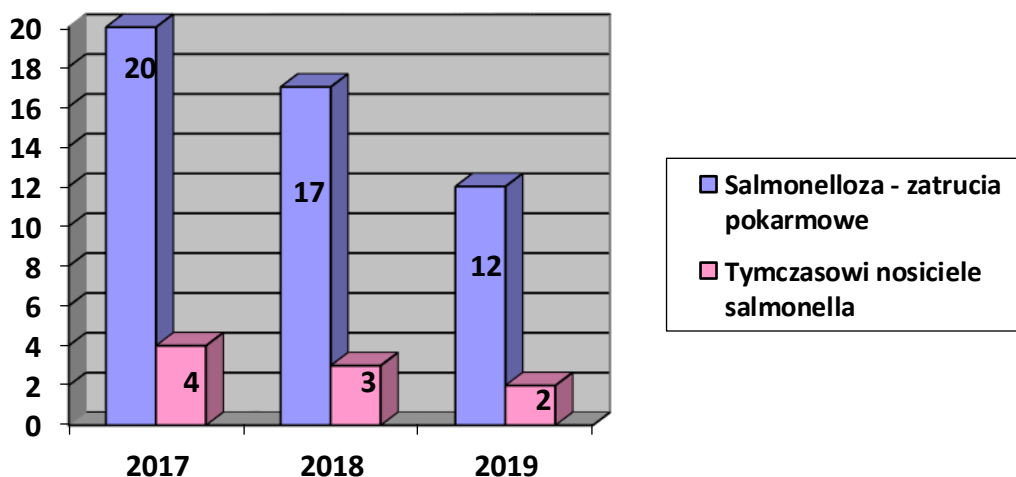
W 6 przypadkach ustalono na podstawie wywiadu , że prawdopodobną przyczyną było użycie jaj kurzych do przygotowania potrawy, w pozostałych 6 przypadkach nie ustalono przyczyny zachorowania, gdyż rodzina nie umiała wskazać produktów, które mogły spowodować zatrucie pokarmowe.

Jeżeli chodzi o zarejestrowane przypadki nosicieli salmonelli liczba ta zmniejszyła się na przestrzeni trzech lat.

W 2019 roku bezobjawowe zakażenie pałeczką *Salmonella* wykryto u 2 osób, w 2018 roku u 3 osób, a w 2017 roku – 4 osób. Nosicielstwo stwierdzono na podstawie przeprowadzonych badań kału, wykonywanych do karty zdrowia.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
A 02.0	Salmonelloza – zatrucia pokarmowe	20	44,47	17	38,15	12	27,04
	Tymczasowi nosiciele salmonella	4	8,89	3	6,73	2	4,5
	Razem	24	53,37	20	44,89	14	31,55

Wyk. 1 Zachorowania na salmonellozę i tymczasowi nosiciele salmonelli w powiecie nowomiejskim w latach 2017 - 2019

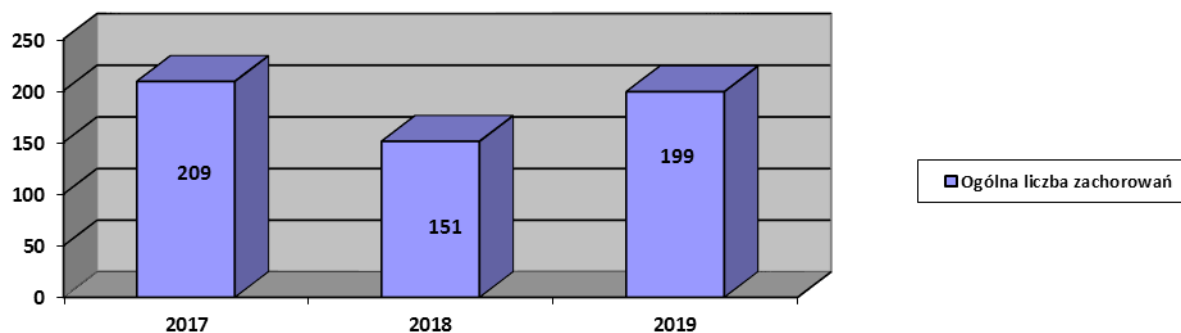
Biegunki, zakażenia bakteryjne i wirusowe

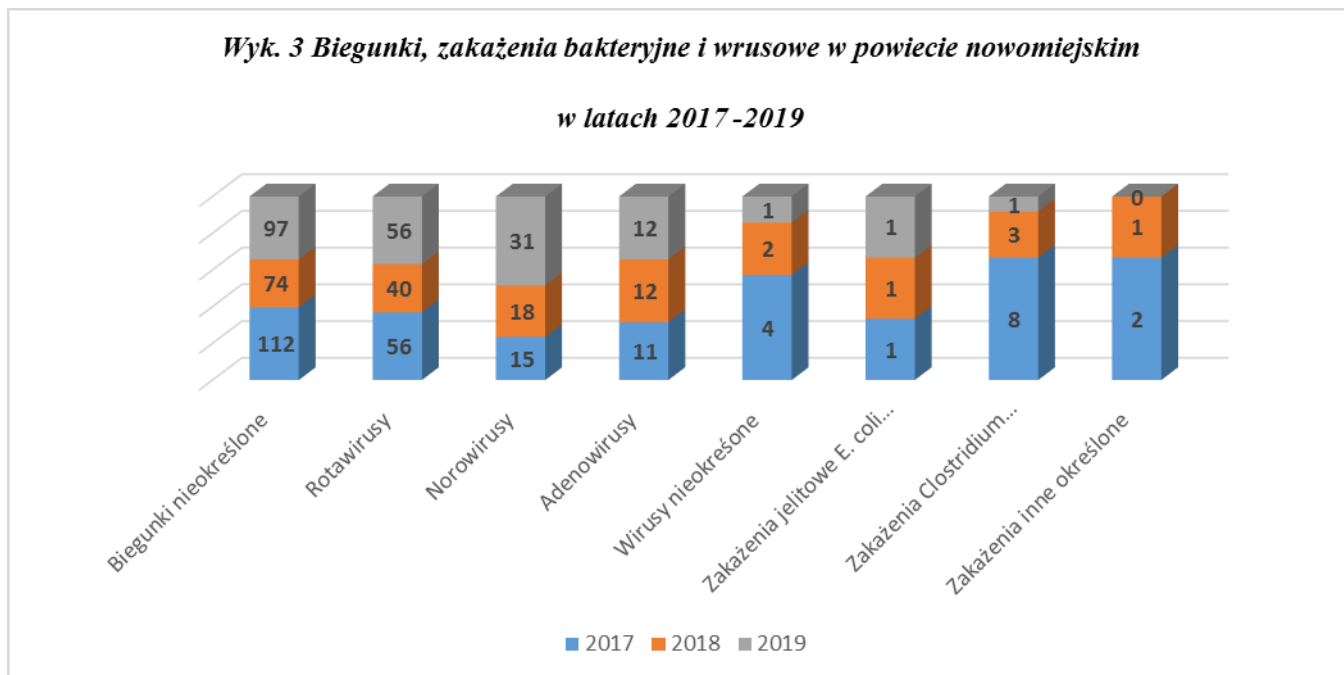
Biegunki, zakażenia bakteryjne i wirusowe nadal są istotną przyczyną chorobowości zarówno u dorosłych jak i u dzieci do lat 2. Łącznie w 2019 roku zgłoszono 199 przypadków zachorowań. Dla porównania w analogicznym roku 2018 zgłoszono – 151 zachorowań, w roku 2017 – 209. Wśród zarejestrowanych przypadków zgłoszonych przez lekarzy jako biegunki o nieustalonej etiologii mogą być niezdiagnozowane zakażenia zarówno rotawirusowe, norowirusowe i adenowirusowe jak też o innej niekoniecznie wirusowej etiologii. Biegunki te rozpoznano na podstawie objawów chorobowych bez przeprowadzonego diagnostycznego badania laboratoryjnego lub braku identyfikacji czynnika etiologicznego). Biegunki o nieustalonej etiologii dla porównania w roku w 2019 stanowiły 97 przypadków zachorowań natomiast w 2018 roku – 74 przypadki, a w 2017 roku – 112 przypadków. Na przestrzeni trzech lat zaobserwowano niewielki wzrost

zachorowań wywołanych przez wirusy dla porównania w roku 2017 zarejestrowano - 86 przypadków, w 2018 – 72 przypadki, a w 2019 – 100 przypadków zachorowań.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
Biegunki o nieustalonej etiologii ogółem		112	249,06	74	166,10	97	218,6
Biegunki u dzieci w wieku do 2 lat :		36	249,11	24	184,61	37	323,42
Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem :		86		72		100	
A08.0	Rotawirusy	56	124,53	40	89,78	56	126,2
A08.1	Norowirusy	15	33,35	18	40,40	31	69,86
A 08.2- 3	Wirusowe zak. jelitowe inne określone (adenowirusy)	11	24,46	12	26,93	12	27,04
A 08.4	Wirusowe zak. jelitowe nie określone	4	8,89	2	4,48	1	2,25
A 08.0- 4	Wirusowe zakaż.jelitowe u dzieci do lat 2	33	269,60	40	307,69	46	402,09
Bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem :		11		5		2	
A04. 4	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe- E. coli inną	1	2,22	1	2,24	1	2,25
A04.7	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe- wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	8	17,79	3	6,73	1	2,25
A04.8	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe, inne określone	2	4,44	1	2,24	-	-
A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	-	-	2	15,38	-	-
Razem		209	464,77	151	338,94	199	448,4

Wyk. 2 Biegunki, zakażenia bakteryjne i wirusowe w powiecie nowomiejskim w latach 2017 – 2019

Gruźlica

W 2019 roku zarejestrowano 9 zachorowań na gruźlicę tj. o 5 zachorowań więcej niż w roku poprzednim, i o 1 przypadek więcej niż w roku 2017. W 2019 roku zarejestrowane zachorowania na gruźlicę wystąpiły zarówno wśród mieszkańców miasta jak i wsi. Niemniej jednak dominującą grupą zachorowań na gruźlicę są osoby mieszkające na wsi, zarówno mężczyźni jak i kobiety. Przedstawia się to następująco :

w Nowym Mieście Lubawskim – 2 przypadki zachorowań,

w gminie Nowe Miasto Lubawskie 1 przypadek,

w gminie Grodziczno 1 przypadek,

w gminie Kurzętnik 2 przypadki,

w gminie Biskupiec 3 przypadki,

mężczyźni – 7 osób, kobiety – 2 osoby

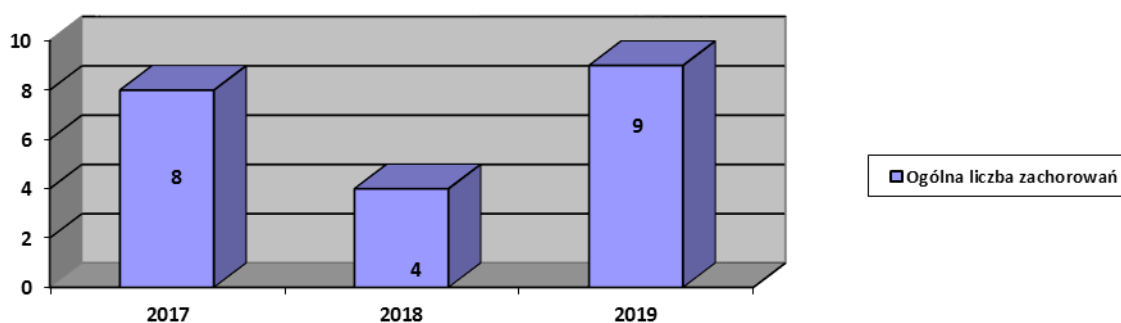
Wśród postaci klinicznych rozpoznanych przypadków zachorowań występowała gruźlica płuc. Gruźlica płuc została potwierdzona na podstawie badań bakteriologicznych posiewu płwociny u 7 chorych, u 2 osób rozpoznano gruźlicę płuc niepotwierdzoną bakteriologicznie. Osoby te były hospitalizowane. Otoczenie osób chorych na gruźlicę zostało objęte nadzorem

lekarskim i badaniami wykluczającymi podejrzenie u tych osób gruźlicy przez Poradnię Chorób Płuc w Nowym Mieście Lubawskim.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
A 15, A16	Gruźlica	8	17,79	4	8,97	9	20,28

Wyk. 4 Zachorowania na gruźlicę w powiecie nowomiejskim w latach 2017 - 2019

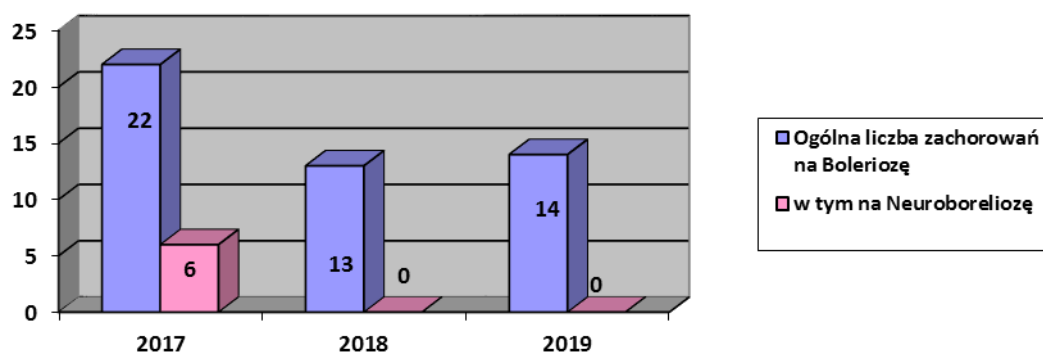
Borelioza

Borelioza jest bardzo podstępna choroba, która może nie dawać początkowo jednoznacznych objawów, wywołana przez bakterie należące do „krętków” przenoszone na człowieka przez kleszcze. Na przełomie kilku lat sytuacja epidemiologiczna w naszym powiecie nie ulega znacznej zmianie. Stan taki najprawdopodobniej będzie się utrzymywał do czasu wyprodukowania skutecznej szczepionki przeciw boreliozie. W ostatnich kilku latach obserwuje się w powiecie nowomiejskim, a także w Polsce wzrost częstości występowania przenoszonej przez kleszcze boreliozy. W 2019 roku w Polsce zanotowano 20614 przypadków boreliozy przy zapadalności 53,66/100 tys. mieszkańców, a w 2018 r. 20139 zachorowań, wskaźnik 52,41. W województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku -1514 przypadków zachorowań, wskaźnik zapadalności wyniósł 105,95, a w 2018 r. 1306 przypadków zachorowań, wskaźnik 91,08. Natomiast w powiecie nowomiejskim zanotowano 14 przypadków zachorowań na boreliozę, wskaźnik wyniósł 31,55, a w 2018 r. 13 zachorowań wskaźnik 29,18. Największą zachorowalność odnotowano w gminie Biskupiec - 6 przypadków, w Nowym Mieście Lubawskim - 5 przypadków, w gminie Nowe Miasto lubawskie, Grodziczno i Kurzętnik po- 1 przypadku. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy i jej zgłaszalność jest diagnostyka laboratoryjna. Miejscem narażenia, w którym dochodzi do ukłucia przez kleszcza jest przeważnie las i łąka.

Najczęściej zachorowaniu na boreliozę ulegają rolnicy, pracownicy leśni, osoby mieszkające w sąsiedztwie lasu, jak również podczas spacerów w lesie.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
A 69.2	Borelioza w tym na Neuroboreliozę	22	48,92	13	29,18	14	31,55
G 01		6	13,34	-	-	-	-

Wyk. 5 Zachorowania na Boreliozę w tym na Neuroboreliozę w powiecie nowomiejskim w latach 2017 - 2019

Grypa

Nadzór epidemiologiczny nad grypą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmocnieniem nadzoru w okresie zwiększonej liczby zachorowań, która trwa zwykle od września do kwietnia.

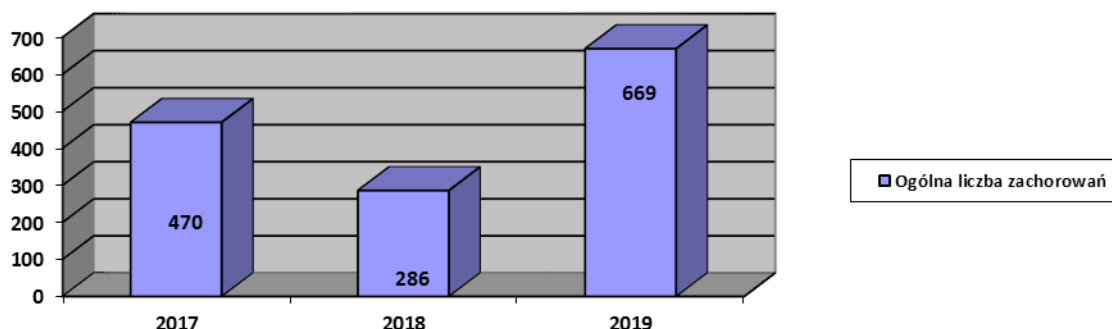
W 2019 roku do Stacji Sanitarnej zgłoszono 669 przypadków podejrzeń zachorowań na grypę sezonową tj. o 383 przypadki więcej niż w 2018 roku.

Od stycznia do marca 67 przypadków, następnie od października do końca grudnia 2019 roku zarejestrowano 602 przypadki zachorowań, Hospitalizowano 13 osób z objawami ze strony układu oddechowego.

Sytuację zachorowań w roku 2019, 2018 i 2017 przedstawia poniższa tabela.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
J 10, J 11	Podejrzenie grypy	470	1045,18	286	641,97	669	1507,67

**Wyk. 6 Zachorowania grypę i grypopodobne w powiecie nowomiejskim
w latach 2017 – 2019**

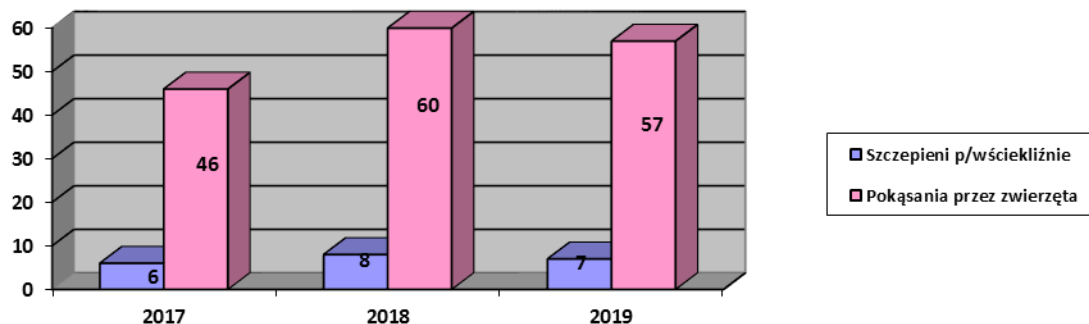

Styczność i narażenie na wściekłość

W roku ubiegłym podobnie jak w latach poprzednich na terenie powiatu nowomiejskiego nie stwierdzono ani jednego przypadku zakażenia wściekłością u ludzi i zwierząt. Nie mniej jednak do Powiatowej Stacji zgłoszono 57 podejrzeń wściekliczności u osób pokąsanych i podrapanych przez zwierzęta. Wśród tych zdarzeń dominowały kontakty z psami. Zwierzęta domowe poddano obserwacji lekarsko – weterynaryjnej. Brak możliwości wykonania u zwierzęcia obserwacji, był powodem podjęcia szczepień przeciw wściekliczności osób poszkodowanych. Do szczepień p/wściekliczności zakwalifikowano 7 osób. Dla porównania w 2018 roku zarejestrowano 60 pogryzień, 8 osób zaszczepiono p/ko wściekliczności, w 2017 roku zarejestrowano 46 pogryzień, 6 osób zaszczepiono p/ko wściekliczności.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		Liczba	zap.	Liczba	zap.	Liczba	zap.
Z 20.3/ Z24.2	Szczepieni p/ wściekliczności	6	13,34	8	17,95	7	15,77
	Pokąsania przez zwierzęta	46	102,29	60	134,68	57	128,45

Wyk. 7 Styczność i narażenie na wściekliznę w powiecie nowomiejskim w latach 2017 – 2019

Wirusowe zapalenie wątroby typu A i typu C

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W roku 2019 zarejestrowano 3 przypadki zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A. Zachorowania dotyczyły jednej rodziny z gminy Biskupiec.

W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu A doszło w czasie trwania odwiedzin przez osobę zarażoną, drogą pokarmową. Chorzy zostali hospitalizowani w Szpitalu zakaźnym.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

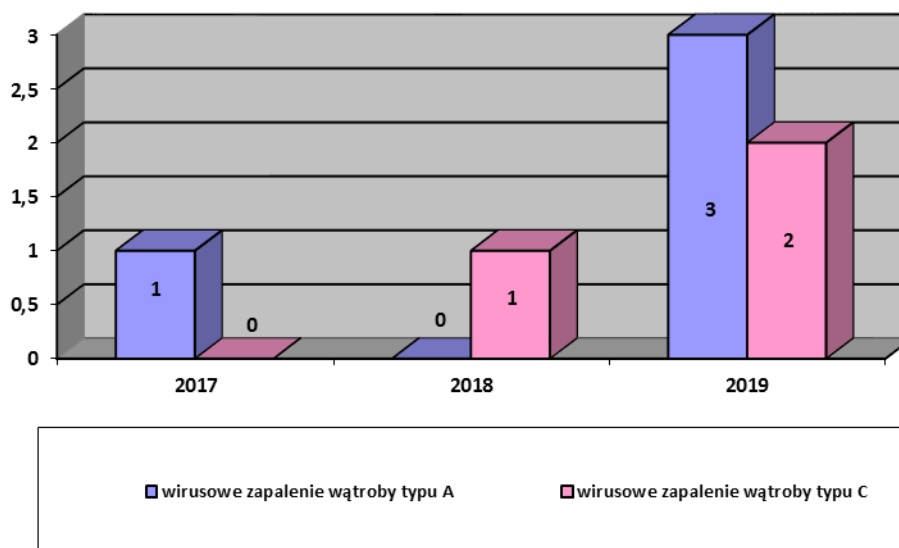
W roku 2019 zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C, w badanym materiale stwierdzono obecność RNA wirusa HCV, przypadki te miały charakter przewlekły. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że nie można wykluczyć roli placówek służby zdrowia w szerzeniu się tych zakażeń, gdyż chorzy mieli kilka lat wcześniej wykonywane zabiegi naruszające ciągłość tkanek typu duże operacje chirurgiczne.

Aktualnie wirus zapalenia wątroby typu C stanowi duży problem epidemiologiczny. Jest to wirus, który potrafi skrywać się przez wiele lat w organizmie nie dając objawów chorobowych, w związku z czym często wirusowe zapalenie wątroby typu C rozpoznawane jest w okresie zmian przewlekłych, rzadko w fazie ostrej. Zmiany nie leczone mogą prowadzić do marskości i raka wątroby.

Wystosowano pisma do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej o objęcie pacjentów nadzorem lekarskim. Osoby z HCV poddano bezpłatnym szczepieniom ochronnym przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. Niestety nie ma szczepionki przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu C, co uniemożliwia uodpornienie populacji.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2017r.*		2018r.**		2019r.***	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
B 15	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	1	2,22	-	-	3	6,76
B 18.2	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	-	-	1	2,24	2	4,50

Wyk. 8 Wirusowe zapalenie wątroby typu A i C w powiecie nowomiejskim w latach 2017 – 2019

2. Realizacja szczepień ochronnych

W powiecie nowomiejskim obowiązkowi zaszczepienia w 2019 roku podlegało 9677 dzieci i młodzieży (w roku 2018 szczepieniom obowiązkowym podlegało 9712 dzieci).

Obowiązek ten realizowany był przez 9 punktów szczepień do których Powiatowa Stacja przekazuje szczepionki do wykonania szczepień obowiązkowych. Przeprowadzono 9 kontroli oceniających realizację szczepień ochronnych. Nie stwierdzono zaniedbań.

Punkty szczepień zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych realizują :

- szczepienia obowiązkowe finansowane przez Ministra Zdrowia , obejmujące dzieci i młodzież do 19 roku życia oraz osoby narażone w sposób szczególny na zakażenia ,
- szczepienia zalecane przez Ministra Zdrowia odpłatne zakupione przez pacjenta lub jego opiekuna czyli głównie rodziców.

W roku 2019 osiągnięto, tak jak i w latach ubiegłych dobrą realizację wykonania obowiązkowych szczepień. Na osiągnięte dobre wyniki ma wpływ duża świadomość personelu medycznego , który systematycznie podnosi swoją wiedzę w tym zakresie oraz właściwy nadzór Inspekcji Sanitarnej, a także dbałość rodziców o zdrowie dzieci.

1. Szczepienia obowiązkowe

Wykonanie szczepień ochronnych dla których wymagany jest odpowiedni procent zaszczepienia w celu ochrony populacji w rocznikach przedstawia się następująco:

- Obowiązek 55% wykonania szczepień – zależność od miesiąca urodzenia się dziecka:

p/Błonicy, tężcowi, krztuścowi , polio	w 1 roku życia	- 54,6 %
p/ Błonicy , tężcowi , krztuścowi , polio	w 2 roku życia	- 61 %
p/ WZW typu B	w 1 roku życia	- 47,3 %
p/ Haemophilus influenzae	w 1 roku życia	- 54,6 %
przeciw/Haemophilus influenzae	w 2 roku życia	- 61 %
przeciw Streptococcus pneumoniae	1 rok życia	- 54,6 %
przeciw Streptococcus pneumoniae	2 rok życia	- 95,6 %
- Obowiązek 95 % wykonania szczepień wynosi :

Odra, świnka, różyczka,	w 2 roku życia	- 98 ,4 %
-------------------------	----------------	-----------
- Obowiązek 100% wykonania szczepień :

Błonica, tężec, krztusiec, polio	w 6 roku życia	- 99,3 %
Błonica, tężec	w 14 roku życia	- 99,8 %
Błonica , tężec	w 19 roku życia	- 100 %
Odra, świnka, różyczka	w 6 roku życia	- 99 ,5 %

Odra, świnka, różyczka	w 10 roku życia	- 99,6 %
Gruźlica noworodki		- 99,3 %

Z przeciwwskazań medycznych nie zaszczepiono zgodnie z kalendarzem szczepień 10 dzieci, które zwolnione są ze względu na stan zdrowia tj. chorujące na białaczkę i inne nowotwory, padaczkę, mózgowo porażenie dziecięce, stwardnienie guzowate, mukowiscydozę, idiopatyczne zapalenie stawów oraz 3 dzieci zwolnionych okresowo ze względu na infekcje wirusowe – ospa, zapalenie oskrzeli, zapalenie płuc.

Ogółem od roku 2015 szczepieniom nie poddano 28 dzieci (w tym 7 dzieci urodzonych w 2019 roku), których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień. Wystosowano pisma informacyjne do rodziców, prowadzono rozmowy nt. roli szczepień.

W przypadkach długotrwałego uchylania się od szczepień skierowano wnioski do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Olsztynie o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w celu przymuszenia do szczepień.

Punkty szczepień dołożyły wszelkich starań, aby wyegzekwować obowiązek szczepień. Przykładem może być 93,2 % (w 2018 roku – 96 %)zaszczepienie przeciw tężcowi osób dorosłych z grupy ryzyka z powodu zranień i urazów.

Tabela Nr.1 Analiza wykonania szczepień ochronnych w 2019 r. w powiecie nowomiejskim.

Nazwa szczep	Rocznik	Liczba dzieci	Zaszczep	%	Punkty Szczepień			
					podlegało	wykonano	%	
DTP+ Polio haemophilus influenzae pierwotne	2019	456	248	54,3	ANMED	99	52	52,5
					Przychodnia Nr1	120	78	65
					Eskulap	39	18	47
					Kurzętnik	61	48	78,7
					Tereszewo	4	0	0
					Grodziczno	42	23	54,7
					Mroczno	12	5	42
					Biskupiec	51	27	53
					Łąkorz	28	14	50
DTP +POLIO + Hib podstawowe	2018	462	282	61	ANMED	87	56	64,3
					Przychodnia Nr1	154	91	59
					Eskulap	40	23	58
					Kurzętnik	50	44	88
					Tereszewo	6	3	50
					Grodziczno	38	18	54,7
					Mroczno	14	13	93
					Biskupiec	57	30	53
					Łąkorz	16	9	47

WZW B pierwotne	2019	456	205	45	ANMED	99	52	52,5
					Przychodnia Nr1	120	54	45
					Eskulap	39	17	44
					Kurzętnik	61	20	33
					Tereszewo	4	3	75
					Grodziczno	42	23	54,7
					Mroczno	12	8	67
					Biskupiec	51	17	33,3
					Łąkorz	28	11	39
WZW B Uzupełniające	2019	456	216	47,3	ANMED	99	41	41,4
					Przychodnia Nr1	120	50	41,7
					Eskulap	39	17	44
					Kurzętnik	50	50	100
					Tereszewo	6	0	0
					Grodziczno	42	15	35,7
					Mroczno	12	3	25
					Łąkorz	28	16	57
					Biskupiec	51	34	66,6
WZW B uzupełniające	2018	462	457	99	ANMED	87	85	97,7
					Przychodnia Nr1	154	152	98,7
					Eskulap	40	39	98
					Kurzętnik	67	67	100
					Tereszewo	6	0	0
					Grodziczno	38	38	100
					Mroczno	14	14	100
					Łąkorz	16	16	100
					Biskupiec	57	57	100
MMR 2 lata	2018	462	456	98,7	ANMED	87	85	97,7
					Przychodnia Nr1	154	152	98,7
					Eskulap	40	40	100
					Kurzętnik	50	50	100
					Tereszewo	6	6	100
					Grodziczno	38	38	100
					Mroczno	12	12	100
					Biskupiec	16	16	100
					Łąkorz	57	56	98,2
MMR 10 lat	2008	549	547	99,6	ANMED	114	114	100
					Przychodnia Nr1	126	126	100
					Eskulap	52	52	100
					Kurzętnik	73	72	198,6
					Tereszewo	10	10	100
					Grodziczno	63	63	100
					Mroczno	18	18	100
					Biskupiec	75	75	100
					Łąkorz	27	27	10

DT + Polio 6 lat	2014	469	466	99,3	ANMED	91	91	100
					Przychodnia Nr1	137	136	99,3
					Eskulap	34	34	100
					Kurzętnik	72	71	98,6
					Tereszewo	5	5	100
					Grodziczno	45	45	100
					Mroczno	15	15	100
					Biskupiec	48	47	98,2
					Łąkorz	22	22	100
Td 14 lat	2006	511	510	99,8	ANMED	83	83	100
					Przychodnia Nr1	107	106	99
					Eskulap	56	56	100
					Kurzętnik	83	83	100
					Tereszewo	21	21	100
					Grodziczno	51	51	100
					Mroczno	21	21	100
					Biskupiec	60	60	100
					Łąkorz	29	29	100
Td 19 lat	2002	446	446	100	ANMED	69	69	100
					Przychodnia Nr1	78	78	100
					Eskulap	82	82	100
					Kurzętnik	90	90	100
					Tereszewo	14	14	100
					Grodziczno	54	54	100
					Mroczno	32	32	100
					Łąkorz	34	34	100
					Biskupiec	73	73	100
Pneumokoki pierwotne	2019	456	248	54,3	ANMED	99	81	81,8
					Przychodnia Nr1	154	154	100
					Eskulap	39	26	67
					Kurzętnik	62	48	78,7
					Tereszewo	4	2	50
					Grodziczno	42	25	59,5
					Mroczno	12	6	50
					Biskupiec	57	38	66,6
					Łąkorz	28	16	57
Pneumokoki Uzupełniające podstawowe	2018	462	442	95,6	ANMED	87	85	97,7
					Przychodnia Nr 1	154	152	98,7
					Eskulap	40	40	100
					Kurzętnik	50	49	98,6
					Tereszewo	6	6	100
					Grodziczno	38	34	89,4
					Mroczno	14	14	100
					Biskupiec	57	56	98,2
					Łąkorz	16	15	94
MMR 6 lat	2014	469	467	99,5	ANMED	91	91	100
					Przychodnia Nr1	137	136	99,3
					Eskulap	34	34	100
					Kurzętnik	72	71	98,6
					Tereszewo	5	5	100

					Grodziczno	45	45	100
					Mroczo	15	15	100
					Biskupiec	48	47	98,2
					Łąkorz	22	22	100

Skróty oznaczają:

DTP - błonica, tężec, krztusiec

MMR - odra, świnka, różyczka

HIB - haemophilus influenzae

Td - błonica, tężec

WZW B - wirusowe zapalenie wątroby typu B

Polio - choroba Heinego-medina

2. Szczepienia zalecane.

W 2019 roku szczepieniami zalecanymi zaszczepiono 1848 osób tj. 355 osób mniej w porównaniu do roku 2018 kiedy to zaszczepiono 2203 osób. Szczególny spadek odnotowano w zaszczepieniu p/pneumokokom, ze względu na to, że szczepienia weszły w Program Szczepień Ochronnych i są teraz obowiązkowe i bezpłatne.

Tabele przedstawiają liczbę zaszczepionych szczepionkami zalecanymi w 2018 i 2019 r.

szczepienie	p/grypie		p/WZW B		p/WZW A		p/Ospie wietrznej		p/ tężcowi	
	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2018 r.	2019r.	2018r
Liczba osób szczepionych	<u>775</u>	938	<u>82</u>	95	8	9	59	54	619	661

Szczepienie	p//pneumokokom		p/rotawirusom		p/kleszczowemu zap .mózgu		p/wirusowi brodawczaka ludzkiego		p/ meningokokom	
Liczba osób szczepionych	2019r	2018 r.	2019 r.	2018r	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2018 r.
	<u>26</u>	345	89	76	113	36	1	9	44	66

Wnioski:

1. Dążąc do poprawy sytuacji epidemiologicznej w powiecie wskazane jest dalsze informowanie oraz zachęcanie społeczeństwa do uodpornienia czynnego szczególnie p/grypie małych dzieci i osób starszych ale również osób szczególnie narażonych np. personel medyczny, pracowników szkół, transportu publicznego.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych oraz indywidualnych praktyk lekarskich

W ewidencji Powiatowej Stacji znajdują się 62 podmioty wykonujących działalność leczniczą (stan na 31.12.2019 r.)

- 1 oddział szpitalny,
- 6 wiejskich przychodni,
- 3 miejskie przychodnie,
- 8 poradni specjalistycznych,
- 30 indywidualnych praktyk lekarskich, w tym 16 zabiegowych (13 - indywidualnych praktyk lekarzy dentyistów, 2- indywidualne praktyki lekarzy ginekologów, 1- indywidualna praktyka lekarza laryngologa)
- 14 innych podmiotów leczniczych świadczący usługi medyczne (4 punkty poboru materiału do badań laboratoryjnych, 2 podmioty świadczące usługi pielęgniarские w domu pacjenta, 7 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach, 1 inny podmiot świadczący usługi medyczne).

W 2019 r. podobnie jak w roku ubiegłym w 28 obiektach przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych (pozostała część placówek kontrolowana jest zgodnie z wytycznymi co 2 lata), kontrole dotyczyły stanu sanitarno-higienicznego oraz przestrzegania przez personel medyczny procedur zapobiegania zakażeniom zakładowym.

W 2019 r. w 1 placówce (w 2018 r. w 3 podmiotach) stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu higieniczno-sanitarnego w związku z czym zostało wszczęte postępowanie administracyjne tj. wydano 1 decyzję merytoryczną zobowiązującą do usunięcia nieprawidłowości. W wyniku tych działań odnowiono tapicerkę kozetek w poradni rehabilitacyjnej, w poradni ginekologicznej oraz unitu stomatologicznego, przeprowadzono remont malarski ścian w poradni rehabilitacyjnej oraz na korytarzach. Poddano polimeryzacji podłogi we wszystkich gabinetach lekarskich, w gabinecie zabiegowym, stomatologicznym, poradni rehabilitacyjnej i ginekologicznej, rejestracji oraz pomieszczeniu socjalnym. Decyzję wykonano w całości.

Wykonano decyzję z 2016 r. dotyczącą remontu i modernizacji jednej z gminnych przychodni tj. doprowadzono do należytego stanu higieniczno-sanitarnego zniszczone powłoki malarskie w: punkcie szczepień, poczekalni dla dzieci zdrowych i poczekalni dla chorych na piętrze,

gabinecie lekarskim znajdującym się na parterze i dwóch gabinetach lekarskich na piętrze, gabinecie pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, gabinecie pielęgniarki higieny szkolnej, rejestracji, gabinecie diagnostyczno-zabiegowym, rehabilitacji, pralni, magazynie odpadów medyczne oraz w holu na niskim parterze. Doprowadzono do należytego stanu higieniczno-sanitarnego zniszczoną stolarkę drzwiową gabinetów lekarskich i zabiegowych. Wymieniono zniszczoną terakotę i glazurę w gabinetach zabiegowych, zamontowano nową armaturę zapewniającą właściwe warunki do mycia i dezynfekcji rąk oraz doposażono przychodnię w nowy sprzęt m.in. nowy unit stomatologiczny. Nie zmieniono układu ani przeznaczenia dotychczasowych pomieszczeń, natomiast przy windzie wydzielono serwerownię.

Sterylizacja sprzętu i materiałów medycznych odbywała się zgodnie z wymogami w 19 placówkach służby zdrowia w 23 autoklawach parowych. W dwóch placówkach autoklawu są wyłączone z użytku (w jednym podmiocie placówka korzysta z umowy na sterylizację z podmiotem zewnętrznym, w drugim nie korzysta się z narzędzi wielokrotnego użytku). Placówki nie posiadające autoklawów (11 obiektów) korzystały ze szpitalnej sterylizatorni lub miały podpisane umowy z innymi podmiotami leczniczymi. Kontrola skuteczności sterylizacji odbywała się za pomocą wskaźników biologicznych – sporał A oraz zintegrowanych wskaźników chemicznych. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W 2019 r. trzy placówki zakupiły inkubatory do testów biologicznych (biologiczna kontrola skuteczności sterylizacji).

W ramach kontroli zakażeń szpitalnych w 2019 r. kontynuowana była współpraca z zespołem ds. kontroli zakażeń Prywatnego Oddziału Chirurgicznego z Poradniami Specjalistycznymi „Medicus” w Mszanowie przy monitorowaniu patogenów alarmowych oraz doskonaleniu działań przeciwepidemicznych. Podmiot przesyła co roku do 15 lutego raport roczny o występowaniu patogenów alarmowych oraz ogniskach epidemicznych.

W 2019 r. egzekwowano od podmiotów leczniczych wyniki przeprowadzanych przez nich kontroli wewnętrznych. W nadzorowanych obiektach w toku kontroli oceniono zakres, sposób i częstotliwość przeprowadzania kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Uchybień w tym zakresie nie stwierdzono. Kontrole wewnętrzne przeprowadzane są zgodnie z wymogami tj. dwa razy do roku.

W dalszym ciągu w celu zapobiegania zakażeniom zakładowym dąży się do podniesienia świadomości wśród personelu medycznego w zakresie potencjalnych zagrożeń towarzyszących świadczeniu usług medycznych.

Warunki świadczenia usług medycznych w przychodniach, poradniach i gabinetach prywatnych, które obecnie znajdują się w większości w przychodniach są zadowalające. Dzięki systematycznej i stopniowej poprawie wyposażania gabinetów w sprzęt medyczny ulega poprawie jakość świadczonych usług.

W roku 2019 w niektórych placówkach dokonano modernizacji i wyposażono je w nowy sprzęt medyczny m.in.:

➤ w **Prywatnym Oddziale Chirurgicznym z Poradniami Specjalistycznymi „Medicus” w Mszanowie** w 2019 r. zakupiono inkubator do testów biologicznych (biologiczna kontrola skuteczności sterylizacji), 2 pompy do oczyszczania ran, przeprowadzono remont malarski części ambulatoryjnej i gabinetów zabiegowych,

➤ w **Gminnym Samodzielnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kurzętniku** odnowiono zniszczoną tapicerkę kozetek w poradni rehabilitacyjnej, w poradni ginekologicznej oraz unitu stomatologicznego, przeprowadzono remont malarski w poradni rehabilitacyjnej oraz na korytarzach. Poddano polimeryzacji podłogi we wszystkich gabinetach lekarskich, w gabinecie zabiegowym stomatologicznym, poradni rehabilitacyjnej i ginekologicznej, rejestracji oraz pomieszczeniu socjalnym.

w **Gminnym Samodzielnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Tereszewie** - przeprowadzono remont malarski piwnicy

➤ w **Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Biskupcu** – przeprowadzono generalny remont wszystkich pomieszczeń. W gabinetach lekarskich, pielęgniarskich i zabiegowych zostały wymienione płytki ceramiczne, odnowione ściany-remont malarski, wymienione armaturę sanitarną w toaletach (zlewy, umywalki, sedesy). Zmodernizowano sieć elektryczną, przy windzie wydzielono serwerownię,

- w **Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Łąkorzu** - odnowiono ściany- remont malarski,
- W **Punkcie poboru materiału do badań laboratoryjnych mieszczącym się przy ul. Lipowej 7 w Biskupcu** przeprowadzono kapitalny remont tj. odnowiono ściany, położono nowe płytki ceramiczne na ścianach i podłodze, wymieniono nową armaturę (zlewy, krany), zakupiono nowe meble do poboru krwi tj. fotel, kozetka, asystor,
- w **Zakładzie Paliatywnym „Światło” przy ul. Grunwaldzkiej 4/2 w Nowym Mieście Lubawskim** zakupiono dwa koncentratory tlenu,
- w **NZOZ Centrum Stomatologii sp. z o.o. przy ul. Grunwaldzkiej 3 w Nowym Mieście Lubawskim** zakupiono dwa asystory,
- w **NZOZ „Przychodni nr 1” przy ul. Mickiewicza 11 B w Nowym Mieście Lub.** dokonano generalnego remontu łazienki dla personelu oraz były wymieniane drzwi wejściowe główne wraz z pomalowaniem wiatrołapu
- w **Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Grodzicznie** – w 2019 r. zakupiono aparat EKG z pulsoksymetrem, kardiogram, detektor tętna płodu- 2 szt., unit stomatologiczny, autoklaw, szafki do zabudowy agregatu od unitu stomatologicznego, szafki przesuwne do magazynu,
- w **Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Mrocznie** – zakupiono aparat EKG z pulsoksymetrem, unit stomatologiczny z asystorem, szafki do zabudowy agregatu od unitu stomatologicznego oraz meble biurowe. Ponadto dokonano wymiany stolarki drzwiowej, przeprowadzono remont malarski wszystkich pomieszczeń, odnowiono podłogi w gabinecie stomatologicznym, zabiegowym i lekarskim,
- w **Prywatnym Gabinetem Stomatologicznym przy ul. Działyńskich 17 B w Nowym Mieście Lubawskim** dokonano remontu malarskiego poczekalni, WC, zakupiono nóż elektryczny.
- w **Prywatnym Gabinetem Stomatologicznym przy ul. Ogrodowej 6 B w Nowym Mieście Lubawskim** przeprowadzono remont malarski wszystkich pomieszczeń, wymieniono płytki ceramiczne w toalecie oraz całej armatury sanitarnej

- w **Prywatnym Gabinetcie Stomatologicznym przy ul. Grunwaldzkiej 57 a** dokonano wymiany płytek w poczekalni,
- w **Prywatnych Gabinetach Stomatologicznych przy ul. Akacjowej 5 a w Nowym Mieście Lubawski**– zakupiono inkubator do testów biologicznych (biologiczna kontrola skuteczności sterylizacji),
- w **Prywatnej Praktyce Stomatologiczno-Ortodontycznej oraz Laryngologicznej mieszczących się przy ul. Grunwaldzkiej 2/4 w Nowym Mieście Lubawskim** – dokonano remontu malarskiego w obu gabinetach, wspólnej poczekalni, wc oraz pomieszczeniu socjalnym
- w **Prywatnym Gabinetcie Stomatologicznym przy ul. Tysiąclecia 1/32 w Nowym Mieście Lubawskim** – zakupiono inkubator do testów biologicznych (biologiczna kontrola skuteczności sterylizacji).

b. Higiena Komunalna

Zadania i działalność kontrolna

Higiena komunalna sprawuje bieżący nadzór sanitarny w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne m.in. :

- jakości wody do spożycia przez ludzi,
- jakości wód powierzchniowych w kąpieliskach lub miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- obiektów użyteczności publicznej, w tym obiektów hotelarskich, ośrodków turystycznych, obiektów sportowych, kulturalno – widowiskowych, zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, szaletów publicznych.
- obiektów typu: cmentarze, zakłady pogrzebowe, stacje paliw, dworce PKS, place zabaw, tereny rekreacyjne.

W 2019 roku nadzorem objęto 93 obiekty w tym :

- urządzeń wodnych – 17 (do I półrocza 18 wodociągów)
- miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli - 1
- obiektów użyteczności publicznej użyteczności publicznej - 68
- innych obiektów – 6.

Postępowanie kontrolne, administracyjne.

- W zakresie higieny komunalnej przeprowadzono 166 kontrole w tym 54 kontrole jakości wody i 112 kontrole w/w obiektach, pobrano do badań laboratoryjnych 95 próbek wody do spożycia oraz 2 próbki ciepłej wody użytkowej. W związku ze sprawowanym nadzorem wydano 90 decyzji administracyjnych w tym:
  - w celu poprawy stanu w obiektach i jakości wody - 37 decyzji (24 decyzje nakazowe, 7 decyzji wygaszających, 6 decyzje umarzające),
  - decyzje zezwalające na ekshumacje - 53.
- Wystawiono 36 decyzji płatniczych (32 decyzje za kontrole kwestionowane i 4 decyzje za kontrole odbiorowe).
- Na wniosek strony wydano 13 postanowień (5 na organizację imprez masowych, 8 przewóz zwłok z zagranicy).
- W 2019 r. został nałożony 1 mandat - 500 zł za niewłaściwy stan sanitarny w zakładzie odnowy biologicznej.

Nadzór nad jakością wody i urządzeniami do zaopatrzenia w wodę do spożycia.

Nadzór nad wodą do spożycia jest sprawowany w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz.1152) oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody do spożycia (Dz. U. z 2017 poz.2294). Zgodnie z w/w przepisami kontrolę jakości wody do spożycia sprawuje Inspekcja Sanitarna oraz w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne dostarczające wodę, które są odpowiedzialne za jakość wody do spożycia.

Teren powiatu nowomiejskiego jest prawie w 100% zwodociągowany. Na koniec 2019 r. o długość sieci wodociągowej wyniosła 1001 km i w porównaniu do poprzedniego roku wzrosła o 1,85 km: na terenie gminy Kurzętnik o 500 m oraz na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie o 585 m. Około 96 % mieszkańców powiatu korzysta z wody z wodociągów publicznych, której jakość jest sprawdzana równomiernie średnio w ciągu roku 6 krotnie i pobierana z wyznaczonych punktów.

W zakresie nadzoru nad jakością wody Powiatowa Stacja kontrolowała:

- 16 wodociągów publicznych w tym:
  - 15 wodociągów o produkcji wody 101 – 1000 m³/dobę
    - WP Biskupiec, WP Łąkorek, WP Szwarcenowo gm. Biskupiec,
    - WP Grodziczno , WP Mroczno gm. Grodziczno,
    - WP Kurzętnik, WP Tereszewo, WP Marzęcice, WP Brzozie Lubawskie gm. Kurzętnik,
    - WP Mszanowo, WP Bagno ,WP Nawra, WP Skarlin, WP Tylice, WP Gwiżdżyny gm. Nowe Miasto Lubawskie
  - 1 wodociąg o produkcji wody 1001-10000 m³/dobę - Wodociąg Publiczny Nowe Miasto Lubawskie
- 2 wodociągi z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej
  - Ośrodek Wypoczynkowy Cedrob nad jeziorem Wielkie Partęczyny w Tereszewie,
  - Ośrodek Wypoczynkowy Stowarzyszenia Prywatnych Właścicieli Domków.

W dniu 28.06.2019 r. został wyłączony z eksploatacji Wodociąg Publiczny Bagno z uwagi na występujące częste zanieczyszczenia mikrobiologiczne. Wszyscy odbiorcy wody zostali przełączeni do wodociągu publicznego Mszanowo lub wodociągu publicznego Skarlin.

W trakcie 2019 r. zdarzały się czasowe przekroczenia wartości parametrycznych jakości wody (Tabela nr 1).

- **Przekroczenia wskaźnikowych parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 8 wodociągach:**
  - 7 wodociągach publicznych
  - 1 wodociągu lokalnym,
- **ponadnormatywne wartości parametrów fizykochemicznych stwierdzono w 7 wodociągach:**
  - 5 wodociągach publicznych
  - 2 wodociągach lokalnych

Tabela nr 2. Charakterystyka wodociągów na terenie powiatu oraz nadzór nad jakością wody do spożycia sprawowany przez Powiatową Stację (stan na 31.12. 2019 r.).

Stan sanitarno – techniczny urządzeń wodnych

W 2019 roku wydano 6 decyzji administracyjnych, w celu uzyskania poprawy stanu sanitarno – technicznego urządzeń wodnych i zapewnienia ciągłości dostaw wody. Usterki dotyczyły najczęściej: niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodnych, przewodów wodnych oraz niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego powłok malarskich ścian i sufitu.

- Poprawę sanitarno - technicznego uzyskano w 5 wodociągach publicznych.

1. Wodociąg Publiczny Grodziczno,
2. Wodociąg Publiczny Mroczno,
3. Wodociąg Publiczny Kurzętnik,
4. Wodociąg Publiczny Tereszewo,
5. Wodociąg Publiczny Marzęcice

- W niżej wymienionych wodociągach decyzje są trakcie realizacji – termin wykonania I kwartał 2020 r.

1. Wodociąg Publiczny Nowe Miasto Lubawskie
2. Wodociąg Publiczny Tylice
3. Wodociąg Publiczny Gwiździny
4. Wodociąg Publiczny Łąkorek
5. Wodociąg Publiczny Marzęcice

Tab. 1. Przekroczenia dopuszczalnych wartości mikrobiologicznych i fizykochemicznych jakości wody w 2019 r.

Nazwa Wodociągu	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych jakości wody	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych jakości wody	Data poboru kwestionowanej próbki wody	Data uzyskania prawidłowej jakości wody	Czas trwania przekroczenia	Uwagi
WP Kurzętnik		mangan - 62 µg/l <i>norma : < 50 µg/l</i>	24.06.2019 r.	04.07.2019 r.	10 dni	3264 osób odbiorów wody, Woda przydatna do spożycia.
WP Szwarcenowo	ogólna liczba mikroorganizmów w 22° C w liczbie > 300jtk /1ml <i>norma: < 200jtk/1ml na sieci</i>	-	12.02.2019 r.	22.02.2019 r.	10 dni	1964 osób, odbiorów wody. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
		mangan - 62 µg/l - 207 µg/l <i>norma : < 50 µg/l</i>	03.04.2019 r.	20.05.2019 r.	46 dni	Woda przydatna do spożycia.
WP Grodziczno	ogólna liczba mikroorganizmów w 22° C w liczbie 187jtk /1ml w SUW <i>norma: < 100jtk/1ml w SUW</i> enetrokoki - 4jtk/100ml wody oraz bakterii grupy coli w ilości 3jtk/100ml wody <i>norma: 0 jtk / 100 ml</i>	-	27.05.2019 r.	10.06.2019 r.	14 dni	4525 osób, odbiorów wody. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
		-	10.09.2019 r.	19.09.2019 r.	10 dni	Komunikat - woda nieprzydatna do spożycia. Mieszkańców Rynku i Lorek przełączono na WP Mroczno, pozostali odbiorcy tj. 4085 osób wodę dowożoną beczkowozem.

Nazwa Wodociągu	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych jakości wody	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych jakości wody	Data poboru kwestionowanej próbki wody	Data uzyskania prawidłowej jakości wody	Czas trwania przekroczenia	Uwagi
WP Mszanowo	bakterie grupy coli - 1-2 jkt/100ml <i>norma: 0 jkt / 100 ml</i>	-	26.08.2019 r.	29.08.2019 r.	3 dni	4860 osób, odbiorów wody. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
		mangan - 57 µg/l <i>norma : < 50 µg/l</i>	28.10.2019 r.	08.11.2019 r.	11 dni	Woda przydatna do spożycia.
WP Nawra	enterokoki - 4 jkt/100ml <i>norma: 0 jkt / 100 ml</i> bakterie grupy coli 2 jkt/100ml <i>norma: 0 jkt / 100 ml</i>	-	26.08.2019 r.	06.09.2019 r.	11 dni	577 osób, odbiorów wody. Odbiorcy wody przełączeni na WP Mszanowo. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
		mangan - 119 µg/l <i>norma : < 50 µg/l</i>	28.10.2019 r.	08.11.2019 r.	11 dni	Woda przydatna do spożycia.
WP Skarlin	ogólna liczba mikroorganizmów w 22° C w liczbie 167jtk /1ml w SUW <i>norma: < 100jkt / 1 ml w SUW</i>	-	26.08.2019 r.	02.09.2019 r.	7 dni	853 osób, odbiorów wody. Woda przydatna do spożycia.

Nazwa Wodociągu	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych jakości wody	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych jakości wody	Data poboru kwestionowanej próbki wody	Data uzyskania prawidłowej jakości wody	Czas trwania przekroczenia	Uwagi
WP Tylice	bakterie grupy coli - 1 jkt/100ml <i>norma: 0 jkt / 100 ml</i>	-	26.08.2019 r.	29.03.2019 r.	3 dni	738 osób, odbiorów wody. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
	ogólna liczba mikroorganizmów w 22° C w liczbie > 300jtk /1ml <i>norma: < 200jtk/1ml na sieci</i>	-	28.10.2019 r.	08.11.2019 r.	11 dni	Odbiorcy wody zostali przełączeni na WP Gwiździny.
		mangan - 56 µg/l <i>norma : < 50 µg/l</i>	28.11.2019	08.11.2019 r.	11 dni	Woda przydatna do spożycia.
WP Bagno	enterokoki - 1 jkt/100ml <i>norma: 0 jkt / 100 ml</i>		12.03.2019 r.	16.03.2019 r.	4 dni	Komunikat - brak przydatności wody do spożycia.
	enterokoki – 1-2 jkt/100ml <i>norma: 0 jkt / 100 ml</i>		11.06.2019 r.	28.06.2019 r.	17 dni	Komunikat – brak przydatności wody do spożycia. WODOCIĄG WYŁĄCZONY Z EKSPLOATACJI OD 28.06.2019 R. Odbiorcy wody przełączeni na WP Mszanowo lub WP Skarlin.

Nazwa Wodociągu	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych jakości wody	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych jakości wody	Data poboru kwestionowanej próbki wody	Data uzyskania prawidłowej jakości wody	Czas trwania przekroczenia	Uwagi
Wod. Lokalny Prywatnych Właścicieli Domków Wypoczynkowych Usytuowanych nad Jeziorem Wielkie Partęczyny	bakterie grupy coli - 2 NPL/100ml wody <i>norma: 0 NPL/ 100 ml</i>	-	28.05.2019 r.	03.06.2019 r.	6 dni	Komunikat woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
	bakterie grupy coli - 19 NPL/100ml <i>norma: 0 NPL/ 100 ml</i>		03.06.2019 r.	06.06.2019 r.	3 dni	Komunikat o braku przydatności wody do spożycia.
	bakterie grupy coli 5 NPL/100ml <i>norma: 0 NPL/ 100 ml</i>		06.06.2019 r.	28.06.2019 r.	23 dni	Komunikat woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
	ogólna liczba mikroorganizmów w 22° C w liczbie > 300jtk /1ml <i>norma: < 200jtk/1ml na sieci</i>	mętność - 4,97 NTU, barwa 35 mg/l Pt	28.06.2019 r.	12.07.2019 r.	17 dni	Komunikat woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
			06.08.2019 r.	04.09.2019 r.	29 dni	Woda przydatna do spożycia.
Wod. Lokalny Ośrodka Wypoczynkowego CEDROB	-	mętność - 1,36 NTU,	09.07.2019 r.	27.08.2019 r.	52 dni	Woda przydatna do spożycia.

Tab. 2. Charakterystyka wodociągów na terenie powiatu oraz nadzór nad jakością wody do spożycia sprawowany przez Powiatową Stację (stan na 31.12.2019 r.).

Wodociąg publiczny	Ujęcia wody - głębokość studni	Materiał z którego jest wykonana sieć wodociągowa	Miejscowości zaopatrywane przez wodociąg publiczny	Produkcja wody w 2019 r w m ³ /dobę	Liczba pobranych próbek mikrobiologicznych przez PSSE/ liczba próbek kwestionowanych	Liczba pobranych próbek fizyko-chemicznych przez PSSE / liczba próbek kwestionowanych	Przydatność wody do spożycia przez ludzi stan na 31.12.2019 r.
Nowe Miasto Lubawskie	2 studnie (nr 1- 53m, nr 3 - 60 m)	PCV, Żeliwo Azbesto-Cement	Nowe Miasto Lubawskie	1292,0	9/0	9/0	przydatna
Kurzętnik	3 studnie (nr 1- 45 m, nr 2-133 m, nr 3 - 128 m)	PCV	Kurzętnik, 50% Lipowiec	442,0	6/0	5/1	przydatna
Marzęcice	3 studnie (nr1- 34 m, nr2 – 33m, nr 3 - 114,5 m)	PCV	Marzęcice, Kamionka, Mikołajki, Wawrowice	280,0	5/0	5/0	przydatna
Brzozie Lubawskie	2 studnie (nr 1 -112,5 m, nr 2 – 121 m)	PCV	Brzozie Lubawskie, Bratuszewo, Sugajenko, Krzemieniewo, Nielbark	309,0	5/0	5/0	przydatna
Tereszewo	1 studnia (nr 1- 97 m)	PCV	Tereszewo, Szafarnia, Tomaszewo, Otręba, Małe Bałówki, Wielkie Bałówki, Kąciki, 50% Lipowiec	430,0	5/0	5/0	przydatna
Grodziczno	2 studnie (nr 1- 163 m, nr 3-)166 m	PCV	Grodziczno, Nowe Grodziczno, Rynek, Trzcina, Ostaszewo, Białobłoty, Zwiniarz, Świniarc, Montowo, Katlewo, Zajączkowo, Linowiec, Kuligi, Lorki	685,0	7/2	5/0	przydatna
Mroczo	2 studnie (nr 1- 120 m, nr 2 -50,3 m)	PCV	Mroczo, Mroczenko, Boleszyn, Kowaliki, Słup	386,0	5/0	5/0	przydatna

Wodociąg publiczny	Ujęcia wody -głębokość studni	Material z którego jest wykonana sieć wodocią- gowa	Miejscowości zaopatrywane przez wodociąg publiczny	Produkcja wody w 2019 r. w m ³ /dobę	Liczba pobranych próbek mikrobiologicznych przez PSSE / liczba próbek kwestionowanych	Liczba pobranych próbek fizyko- chemicznych przez PSSE / liczba próbek kwestionowanych	Przydatność wody do spożycia przez ludzi na 31.12.2019 r.
Biskupiec	2 studnie (nr 1-39 m, Nr 2 -35 m)	PCV	Biskupiec, Fitowo, Piotrowice Małe, Słupnica, Podlasek Duży, Mały Podlasek Wielka Tymawa, Osówko, Bielice	721,0	5/0	5/0	przydatna
Szwarcenowo	2 studnie (nr 2- 47 m, nr 3-48m)	PCV	Szwarcenowo, Krotoszyny, Wonna, Wielka Wólka, Czachówki	341,0	5/1	5/0	przydatna
Łąkorek	2 studnie (nr 3 -39.5 m,nr4 - 39 m)	PCV	Łakorz, Łąkorek, Lipinki, Sumin, Mierzyn, Gaj, Rywałdzik, Wardędowo, Sędzice, Babalice, Ostrowite, Osetno	700,0	5/0	5/0	przydatna
Tylice	1 studnia (nr 1 -142 m)	PCV, Azbesto- -Cement	Tylice, Pacóltowo	175,2	5/2	5/1	Przydatna
Gwiździny	3 studnie (nr 1-53,5 m, nr 2—52m, nr 3- 51 m)	PCV	Gwiździny, Pacóltowo	146,6	5/0	5/0	przydatna
Nawra	1 studnia (nr 1- 106 m)	PCV	Nawra, Bratian	137,4	7/1	5/1	przydatna
Skarlin	1 studnia (nr 1-. 53 m)	PCV, Azbesto- -Cement	Skarlin, Lekarty	139,8	5/1	5/0	przydatna
Mszanowo	2 studnie (nr 1- 25,5 m,nr 2-26,5)	PCV	Mszanowo, Bratian, Kaczek, Łąki Bratiańskie, Nowy Dwór Bratiański, Jamielnik, Pustki, Radomno, Chrośle, Gryżliny, Bagno	349,4	5/1	5/1	przydatna

Wodociąg publiczny	Ujęcia wody -głębokość studni	Material z którego jest wykonana sieć wodociągowa	Miejscowości zaopatrywane przez wodociąg	Produkcja wody w 2019 r. w m³/dobę	Liczba pobranych próbek mikrobiologicznych przez PSSE/ liczba próbek kwestionowanych	Liczba pobranych próbek fizykochemicznych przez PSSE / liczba próbek kwestionowanych	Przydatność wody do spożycia przez ludzi stan na 31.12.2019 r.
Partęczyny „Stowarzyszenie Prywatnych Właścicieli Domków Wypoczynkowych usytuowanych nad jeziorem Wielkie Partęczyny”	1 studnia gł. 20 m	-	Ośrodek wypoczynkowy w sezonie letnim	1,7	1/0	1/1	przydatna
Partęczyny „Cedrob”	1 studnia gł. 18 m	-	Ośrodek wypoczynkowy w sezonie letnim	0,3	1/0	1/1	przydatna

Kąpieliska/Miejsca Okazjonalnie Wykorzystywane do Kąpeli

Od 1 stycznia 2018 r. weszła w życie znowelizowana Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018 r. poz. 2268) w której m.in. nastąpiły zmiany wymagań w organizacji miejsc do kąpeli i rekreacji wodnej na wodach powierzchniowych.

Zgodnie z art. 37 ust. 3 przywołanej ustawy, organizator kąpieliska do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego sezon kąpielowy, w którym kąpielisko ma otwarte, przekazuje wójtowi wniosek o umieszczenie w wykazie kąpielisk, o którym mowa w ust.2, wydzielonego fragmentu wód powierzchniowych, na którym planuje utworzyć kąpielisko.

Natomiast art. 39 ust.1 i ust.2 stanowi, że w przypadku gdy nie jest uzasadnione utworzenie kąpieliska, rada gminy może wyrazić, w drodze uchwały zgodę na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli, funkcjonującego przez okres nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym, określając sezon kąpielowy dla miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli.

W 2019 roku na terenie powiatu nie było zgłoszonych Kąpielisk, utworzono natomiast Miejsce Okazjonalnie Wykorzystywanego do Kąpeli na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Cedrob nad jeziorem Wielkie Partęczyny w Tereszewie. W trakcie trwania sezonu kąpielowego tj. od 17.07.2019 r. do 14.08.2019 r. przeprowadzono kontrolę sanitarną w/w miejsca, która nie wykazała uchybień. Na podstawie wyników badań wody, wydano również dwie pozytywne oceny jakości wody do kąpeli.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

Tab. 3. Nadzorowane obiekty użyteczności publicznej przedstawia poniższa tabela

LP	Rodzaj obiektu	Liczba obiektów w ewidencji PSSE	Liczba zaplanowanych obiektów do kontroli w 2019 r.	Liczba przeprowadzonych kontroli	Wydane decyzje administracyjne
1.	Hotele i inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie (obiekty hotelarskie, ośrodki wypoczynkowe, pokoje, agroturystyka)	48	13	16	3
2.	Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej (solaria, gabinety masaży i siłownie)	52	34	43	4
3.	Tereny rekreacyjne (place zabaw, park, tereny zielone, fontanna)	11	2	2	0
4.	Cmentarze, zakłady pogrzebowe	26	4	5	0
5.	Inne obiekty (obiekty użyteczności publicznej typu sportowe, kulturalno-widowiskowe, parkingi, targowisko, stacje paliw, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, ustępy publiczne, dworce pkp/pks itp.)	24	9	9	2
RAZEM		161	62	75	9

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej objęto szczególnym nadzorem ze względu na występujące zagrożenia zakażeń krwiopochodnych. Zaplanowano kontrole w 34 obiektach. Łącznie przeprowadzono w 2019 roku 36 kontroli kompleksowych, 4 kontrole w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, 3 kontrole sprawdzające wykonanie zaleceń pokontrolnych.

W roku 2019 ilość decyzji n/w obiektach utrzymana została na podobny poziomie w porównaniu z rokiem 2018.

Tab. 4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

l.p.	Rodzaj obiektu	Liczba zaplanowanych obiektów do kontroli w 2019 r.	Liczba zaplanowanych obiektów do kontroli w 2018 r.	Liczba obiektów skontrolowanych w 2019 r.	Liczba obiektów skontrolowanych w 2018 r.	Prowadzone postępowanie administracyjne w 2019 r.	Prowadzone postępowanie administracyjne w 2018 r.
1.	Zakłady fryzjerskie	11	25	12	25	2 kontrole kwestionowane (1 decyzja administracyjna)	2 kontrole kwestionowane (1 decyzja administracyjna)
2.	Zakłady kosmetyczne	18	14	19	17	1 kontrola kwestionowana (1 decyzja administracyjna)	3 kontrole kwestionowane (2 decyzje administracyjne)
3.	Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług	3	2	3	2	2 kontrole kwestionowane (2 decyzje administracyjne 1 mandat karny)	0
4.	Zakłady odnowy biologicznej (solaria, gabinety masażu, siłownie)	2	4	2	5	0	1 kontrola kwestionowana (1 decyzja administracyjna)
RAZEM		34	45	36	49	5 kontroli kwestionowanych	6 kontroli kwestionowanych

W wyniku działań w 5 z w/w obiektów stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno-sanitarnych w związku z czym wydano 5 decyzji płacniczych, 4 decyzje merytoryczne nakazujące wykonanie zaleceń, 1 decyzje na wniosek strony w celu wydłużenia terminu wykonania zaleceń, 1 decyzje umarzające postępowanie administracyjne w związku z wykonaniem zaleceń w terminie krótszym niż 7 dni.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości należały:

- zniszczony, uszkodzony trudny do przeprowadzenia dezynfekcji sprzęt wyposażenia obiektów oraz elementy pomieszczeń np. urządzenia do ćwiczeń w siłowni, kabina prysznicowa, obudowa solarium
- zniszczone powłoki malarskie ścian i sufitów, zniszczone podłogi w obiektach użyteczności publicznej tj. dziurawe, pozaginane wykładziny (sala ćwiczeń)
- brak w pomieszczeniu usługowym stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk z pełnym wyposażeniem tj. mydłem w płynie, preparatem dezynfekcyjny, ręcznikami jednorazowego użytku,
- brak waniarki z sitem do dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku,

Dokonano odbioru 4 obiektów użyteczności publicznej:

- 1 salon fryzjerski (nowy)
- 1 gabinet kosmetyczny (zmiana lokalu)
- 2 gabinety kosmetyczne (nowe)

Obiekty spełniają wymogi sanitarno-higieniczne.

W związku z powyższym wydano 4 decyzje płatnicze w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W pozostałych obiektach użyteczności publicznej w rodzaju ustępy publiczne, hotele, obiekty hotelarskie i ośrodki wypoczynkowe, kulturalno – widowiskowe, sportowe, piaskownice, dworce pkp/pks, itp. nieprawidłowości stwierdzono w 5 obiektach tj. 2 obiekty hotelarskie, 1 ośrodek wypoczynkowy, 1 obiekt sportowy, 1 dworzec PKS. W 4 na 5 obiektów uzyskano poprawę stanu sanitarno – technicznego w obiektach użyteczności publicznej w 2019 r. W 1 obiekcie hotelarskim decyzja administracyjna jest w trakcie realizacji.

Wnioski i interwencje

W roku 2019 do sekcji Higieny Komunalnej wpłynęło w sumie o 12 próśb o podjęcie interwencji (w ubiegłym roku: 10). Po rozpatrzeniu 6 spraw załatwiono we własnym zakresie, 6 sprawy przekazano do załatwienia zgodnie z właściwością.

Sprawy załatwione w Powiatowej Stacji dotyczyły:

- Niewłaściwej jakości wody do spożycia - 2 .
  - Wodociąg Publiczny Bagno na bagiennie – gnilno - stęchły zapach wody. Pobrano próbki wody do badań mikrobiologicznych oraz zbadano parametr smak, zapach oraz mangan. Stwierdzono obecność enterokoków w ilości 1-2 jkt/100ml wody. W komunikacie poinformowano zalecono spożywanie wody po przegotowaniu. Przeprowadzono działania naprawcze w postaci dezynfekcji podchlorynem sodu oraz płukania sieci wodociągowej.
  - Wodociąg Publiczny Mszanowo – prośba o interwencję ze względu mętność oraz osad w wodzie w domu jednorodzinnym. Pobrano próbki wody. Badania nie wykazały przekroczeń.
- Niewłaściwego stanu sanitarno – porządkowego w gospodarstwie agroturystycznym - zobowiązano właściciela obiektu do doprowadzenia należytego stanu porządkowego

w części rekreacyjnej, uporządkowania terenu oraz wydzielenia części udostępnionej dla wczasowiczów od terenu prywatnego.

- Niewłaściwego stanu sanitarno – porządkowego na stacji uzdatniania wody - 1
SUW Grodziczno – przeprowadzono kontrolę, która wykazała nieprawidłowości.
Wydano decyzję administracyjną.
- Niewłaściwego stanu sanitarno – porządkowego na terenie wsi Radomno - 2
– odbyła się wizja lokalna terenu, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.
Jednocześnie dzień przed wizją lokalną została rozwieziona i zaorana przyzma obornika z fermy drobiu będąca prawdopodobnie źródłem nieprawidłowości.
W roku 2019 spraw przekazanych do załatwienia według właściwości było łącznie 6 i dotyczyły: złego stanu porządkowego na prywatnej posesji, złego stanu porządkowego na terenie prywatnej firmy, niewłaściwej gospodarki ściekami z budynku kilkurodzinnego, skażenia środowiska na działce rolnej, niewłaściwego stanu szamba na prywatnej posesji, zanieczyszczania przez odchody końskie terenu w pobliżu jeziora.

Wnioski:

Stan sanitarno–techniczny obiektów ulega sukcesywnej poprawie, a nowo powstałe obiekty w pełni odpowiadają obowiązującym przepisom sanitarnym. W 2019 r. w dalszym ciągu położono nacisk na egzekwowanie poprawności wykonywaniu usług kosmetycznych, a w szczególności postępowania z narzędziami jednorazowego oraz wielorazowego użytku, przeprowadzanie właściwej dezynfekcji i sterylizacji tych narzędzi z uwagi na zagrożenie przeniesienia zakażeń i chorób zakaźnych.

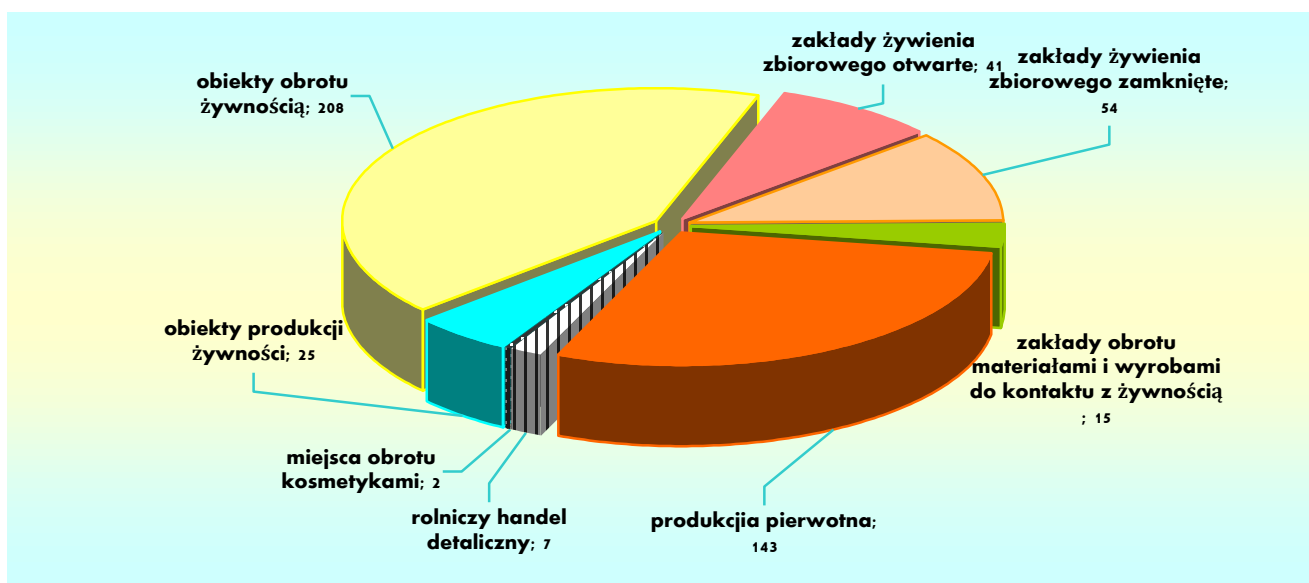
c. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

Bezpieczeństwo żywności to podstawowy priorytet i oczekiwanie konsumentów w stosunku do nabywanej i spożywanej żywności. Bezpieczna dla zdrowia i życia żywność musi odpowiadać warunkom zdrowotnym (w jakich jest ona przetwarzana, produkowana, magazynowana i sprzedawana) określonym w obowiązujących przepisach prawnych. Za jakość zdrowotną żywności odpowiada przedsiębiorca, który ją produkuje, magazynuje i wprowadza do obrotu.

1. Stan sanitarny nadzorowanych zakładów

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku wg ewidencji na dzień 31.12.2019 r. miała zarejestrowanych 495 obiektów żywnościowo-żywnieniowych wraz z obiektami obrotu przedmiotami użytku (2017 r. - 444, 2018 r. - 447). W 214 obiektach przeprowadzono łącznie 295 kontroli.

Rys. 1. Grupy obiektów żywnościowo-żywnieniowych wg ewidencji na dzień 31.12.2019 r. wg ich liczebności.

Podział na poszczególne grupy obiektów:

- Obiekty produkcji żywności (25), w tym: piekarnie (4), ciastkarnie (1), wytwórnie makaronów (1), zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego (1), automaty do lodów (6), wytwórnie naturalnych wód mineralnych (1), inne wytwórnie żywności m. in. kwaszarnie, zakłady produkcji surówek (11);
- Obiekty obrotu żywnością, w tym sklepy i hurtownie, kioski spożywcze (208);
- Zakłady żywienia zbiorowego otwarte, t. j. restauracje, małe gastronomie (41);
- Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte, w tym stołówki szkolne, przedszkolne, w żłobkach, w domach wczasowych, na koloniach, półkoloniach, obozowiskach (54);
- Produkcja pierwotna i sprzedaż bezpośrednia m. in. ziemniaków, wiśni, malin, jabłek, truskawek, zbóż (143);

- Rolniczy handel detaliczny (RHD), w tym wytwórnia syropu buraczanego, wytwórnia soku malinowego, susz herbaty, produkcja chleba (7);
- Zakłady obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (15);
- Miejsca obrotu kosmetykami (2).

W **214** obiektach objętych nadzorem w 2019 r. przeprowadzono **295** kontroli sanitarnych, w tym:

- **160** kontroli kompleksowych (obejmujących pełen zakres działalności poprzez sprawdzenie stanu techniczno-sanitarnego zakładu, higieny produkcji, dystrybucji i sprzedaży oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności);
- **103** kontroli tematycznych dotyczących m.in.: kontroli podmiotów prowadzących produkcję pierwotną i RHD, obrót grzybami leśnymi, monitoring jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, przestrzeganie wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy żywności wzbogaconej, suplementów diety i żywność specjalnego przeznaczenia żywieniowego, egzekwowanie obowiązków wdrażania dobrej praktyki produkcyjnej materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, egzekwowanie deklaracji zgodności na wyroby ceramiczne, weryfikacja znakowania środków spożywczych wyprodukowanych przed przedsiębiorców z nadzorowanego terenu w szczególności zakresie alergenów i wartości odżywczej oraz kontrole związane z odbiorem nowych obiektów;
- **18** kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych;
- **14** kontroli interwencyjnych, które przeprowadzono na wniosek konsumentów lub zawiadomienia o niebezpiecznych produktach spożywczych oraz wyrobach do kontaktu z żywnością.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **132** próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Zakwestionowano 1 próbkę - materiały do kontaktu z żywnością, w której stwierdzono przekroczenie migracji specyficznych pierwszorzędowych amin aromatycznych.

W 2019 r. uchybienia higieniczno-sanitarne stwierdzono w 17 obiektach (w 2018 r. - 30, a w 2017 r. - w 34).

W związku stwierdzonymi nieprawidłowościami na właścicieli zakładów wystawiono **21 decyzji, w tym 8 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę** stanu sanitarnego-technicznego pomieszczeń, sprzętu oraz wyposażenia. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie zaleceń decyzji.

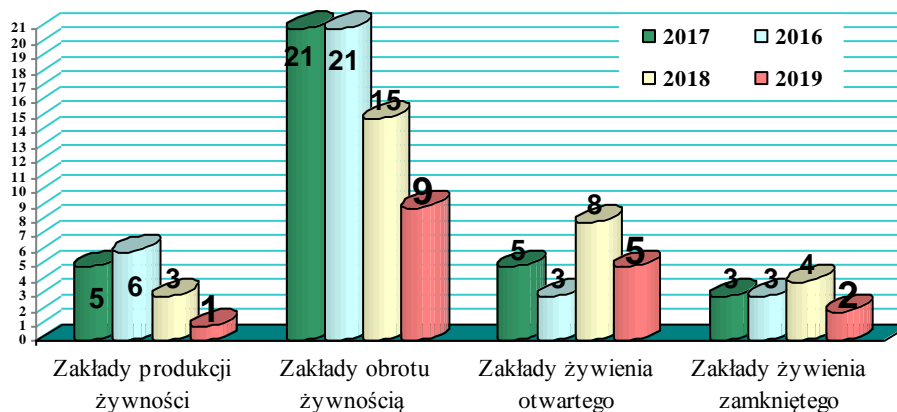
Najczęściej występujące nieprawidłowości odnotowywane w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w 2019 r.:

- a) produkcji żywności: zły stan techniczny pomieszczeń i urządzeń;
- b) obrotu żywnością: zły stan techniczny pomieszczeń i urządzeń, sprzedaż środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, brudne pomieszczenia oraz urządzenia chłodnicze,
- c) żywienia zbiorowego otwartego: zły stan techniczny pomieszczeń i urządzeń, brudne pomieszczenia oraz urządzenia, środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia
- d) żywienia zbiorowego zamkniętego: sprzęt produkcyjny zniszczony, niesprawny, brak dezynfekcji naczyń stołowych, brudne pomieszczenia oraz urządzenia, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, brak dezynfekcji jaj używanych do produkcji potraw, nieprawidłowo pobrane próbki kontrolne posiłków, brak orzeczeń lekarskich pracowników, brak odzieży roboczej.

Podczas kontroli sanitarnych w 2019 r. **nałożono 4 mandaty karne na sumę 2000 zł** (w 2018 r. nałożono 17 / 5200 zł), w tym

- a) obrotu żywnością:
  - 2 mandaty / 300 zł, za: brak higieny sprzedaży, środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;
- b) żywienia zbiorowego otwartego ogółem:
  - 1 mandat / 1000 zł, za: brak wyparzania naczyń stołowych, środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości, mycie sprzętu produkcyjnego w zmywalni naczyń stołowych, brak dezynfekcji jaj używanych do produkcji, brudne pomieszczenia i urządzenia, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, brak higieny produkcji, nieprawidłowa odzież robocza;
- c) żywienia zbiorowego zamkniętego:
  - 1 mandat / 700 zł, za: brak wyparzania naczyń stołowych, brudne pomieszczenia i urządzenia, sprzęt produkcyjny myty w zmywalni naczyń stołowych, brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu.

W przypadku kontroli kwestionowanych nadal uciążliwością jest ponoszenie przez właściciela zakładu kosztów kontroli. **W 2019 r. wystawiono 42 decyzje płatnicze na łączną kwotę 3204 zł.**

Rys. 2. Rozkład kontroli kwestionowanych w latach 2016 - 2019 r.

W 2019 roku wydano **71** decyzji merytorycznych, w tym:

- 21 decyzji administracyjnych na podstawie protokołów o naruszeniu przepisów sanitarnych, w stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy, w tym:
  - 8 decyzji administracyjnych nakazujących w określonym terminie poprawę stanu sanitarno-technicznego.
  - 13 decyzji o umorzeniu postępowania, po wykonaniu zaleceń.
- 32 decyzje zatwierdzające obiekty do prowadzenia działalności w określonym zakresie; decyzje wydane na wnioski stron o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.
- 18 decyzji o wykreśleniu zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

2. Priorytety działań sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w 2019 r.

a. Ocena jakości zdrowotnej i bezpieczeństwa żywności

W 2019 r. w ramach Urzędowej Kontroli Żywności i monitoringu pobrano do badań laboratoryjnych **132 próbki żywności oraz 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**. Pobrana żywność to m.in.: mięso i przetwory mięsne, drób i produkty drobiarskie, ryby i ich przetwory, mleko i przetwory mleczne, przetwory zbożowo-mączne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, warzywa i owoce, wody

mineralne, koncentraty spożywcze, wyroby garmażeryjne, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz suplementy diety.

Produkty spożywcze w zależności ich rodzaju poddawano różnym kierunkom badań m.in. na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych, zawartość substancji dodatkowych, azotanów, pestycydów, metali ciężkich, obecność mikotoksyn, jak również ocenie znakowania i organoleptyki. Pobrano również do badań żywność lokalnych producentów np. z ciastkarni.

Próbki żywnościowe pobrane do badań spełniały obowiązujące przepisy, jedna próbka materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością nie spełniała obowiązujących norm.

b. Ocena prawidłowości znakowania środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Podejmowane działania w zakresie znakowania:

ilość próbek poddanych ocenie - 40

w tym:

próbek środków spożywczych - 39

próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością - 1

ilość próbek zdyskwalifikowanych - 0

c. Działania w ramach systemu RASFF

Ważnym zadaniem realizowanym przez cały 2019 rok były działania w ramach systemu RASFF. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Spożywczych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF) został utworzony przez Komisję Europejską w celu szybkiej wymiany informacji o ryzyku związanym z niebezpiecznymi produktami spożywczymi, które nie spełniają wymagań bezpieczeństwa lub które są nieprawidłowo oznakowane, stwarzając ryzyko dla konsumentów. W 2019 r. na terenie powiatu nowomiejskiego w ramach funkcjonowania systemu RASFF podejmowano działania w stosunku do 15 powiadomień przekazanych przez Wojewódzki Punkt Kontaktowy oraz we współpracy z innymi jednostkami PIS.

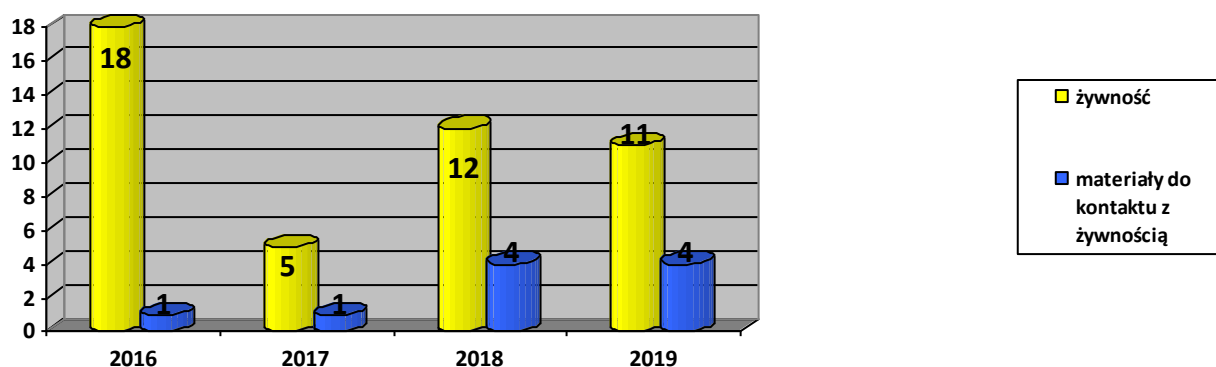
W związku z tymi powiadomieniami:

- przeprowadzono 6 kontroli w 6 obiektach;
- uzyskano telefonicznie, faxem lub e-mailem 9 informacji.

Podobnie jak w roku ubiegłym najbardziej sprawne wycofywanie zakwestionowanych produktów, które były przedmiotem zawiadomień RASFF odbywało się w marketach. Kierownicy sklepów otrzymywali zwykle z centrów dystrybucyjnych zawiadomienia nakazujące wycofanie i zabezpieczenie kwestionowanych partii produktów. W trakcie kontroli przedstawiali stosowne dokumenty o ich wycofywaniu.

W wyniku działań podjętych w ramach systemu RASFF oraz w wyniku podjęcia działań w ramach urzędowej kontroli udało się wycofać z obrotu:

- **10** opakowania żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej
- **14 szt.** materiałów do kontaktu z żywnością.

rys. 3. Rozkład powiadomień RASFF w latach 2016 - 2019 r.

Zawiadomienia dotyczyły konkretnych partii produktów m.in. jak:

Produkty żywnościowe:

- Obecność bakterii z grupy coli w 1 z 5 próbek produktu pn.: **Woda źródlana niegazowana** Nestle Pure Life, nr partii: 08:37 9071894261, data minimalnej trwałości: 03.2021, poj.: 1,5 l;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu dla benzo(a)pirenu i sumy WWA w suplemencie diety pn.: „**Propolis Forte o smaku mentolowym**” x 30 tabletek – suplement diety”, oznaczony nr partii: 84505 oraz data minimalnej trwałości: 04.04.2021;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – karbendazymu i benomylu $0,32 \pm 0,16$ mg/kg oraz $0,37 \pm 0,19$ mg/kg) w produkcie pn. „**Porzeczka czerwona świeża**”, nr partii: Nr 27/05;
- obecność bakterii Salmonella z grupy O:7 (C1) w pięciu próbkach **uda z kurczaka** oraz jednej próbce **fileta z piersi**;

- możliwego zanieczyszczenia fragmentami metalu **wafli kukurydzianych marki GENUSS PLUS oraz EnerBIO**,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „**Mąka żytnia do wypieku domowego chleba**”, numer partii: 25.05.2019 181126/185 26/11B 08:43, data minimalnej trwałości: 25.05.2019;
- obecności Salmonella Enteritidis w 25 g w 2 z 5 próbek wycinków **skórek szyi kurcząt**, numer partii 332/2/360/19;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „**Organic raisins**”, 250g, wyprodukowanym pod marką ØGO, data minimalnej trwałości: 11/04/2020;
- obecność szypulek jabłek w proszku z jabłek pn. **Babydream Baby-Müsli musli owocowe po 7 miesiącu** 250 g (EAN 4305615541662), o nr partii BM180009378 i dacie minimalnej trwałości 18/12/2019.

Materiały do kontaktu z żywnością

- przekroczenie migracji formaldehydu na poziomie średnio $56,0 \pm 1,5$ mg oraz $60,5 \pm 3,3$ mg/kg z produktu pn. "**PL Kubek do kawy z melaminy "to go"** z włóknami bambusa", numer partii 71646971;
- dotyczącego wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością pn. **Łyżka kuchenna „Sella Odello”** z nylonu i stali nierdzewnej, oznakowanego nr partii: OD 1503
- migracja ołowiu (na poziomie średnio 190 ± 38 mg/wyrób) oraz kadmu (na poziomie średnio $13,0 \pm 2,6$ mg/wyrób) z obszaru obrzeża kubków szklanych pn. „**Hrnek skleněný 500ml**”, z oznaczeniem zawartym na etykiecie: ITEM NO: 231 45 19;
- przekroczenie migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych: aniliny, 4,4'-diaminodifenylometanu (4,4'-MDA) oraz sumę amin powyżej zakresu akredytacji (akredytacja w zakresie 0,004 – 0,25 mg/kg). **Produkt „łopata”**, nr partii: ITEM NO: 711-7C06284.

d. Działania w ramach systemu RAPEX

Celem Wspólnotowego Systemu Szybkiej Informacji (RAPEX) jest szybka wymiana informacji między Komisją Europejską a państwami członkowskimi UE na temat produktów nieżywnościowych mogących stanowić zagrożenie dla konsumentów.

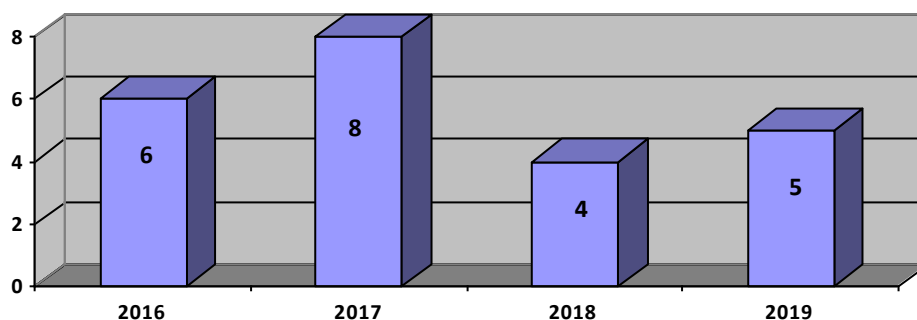
W 2019 r. z do Powiatowej Stacji nie wpłynęło zawiadomienie RAPEX o niebezpiecznych kosmetykach.

e. Działania związane z sygnałami konsumentów.

Działania podejmowano we wszystkich przypadkach gdy konsumenci poinformowali pisemnie, osobiście lub telefonicznie o przypadkach niewłaściwej jakości środków spożywczych oraz złego stanu sanitarnego zakładów. Ogółem złożono do Powiatowej Stacji **5 próśb o podjęcie interwencji**. Dotyczyły one sprzedaży niewłaściwej jakości środków spożywczych, kosmetyków oraz niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w zakładach.

W szczególności dotyczyły one:

- szkodliwego działania mydła w płynie, przeprowadzono kontrolę, mydło prawidłowo przechowywane, w terminie przydatności do użycia, sprawa przekazana do organu nadzorującego producenta mydła;
- złego samopoczucia po spożyciu frytek, przeprowadzono kontrolę małej gastronomii, zakład czysto utrzymany, tłuszcz smaźalniczy nie budził zastrzeżeń, surowiec do przyrządzania frytek prawidłowo przechowywany, w terminie przydatności do spożycia;
- 2 wnioski dotyczyły złej jakości środków spożywczych: pieczywa i napoju, przeprowadzone kontrole sklepów nie wykazały nieprawidłowości, w przypadku pieczywa sprawę skierowano do organu nadzorującego producenta, w przypadku napoju pobrano próbkę do badania laboratoryjnego, próbka niekwestionowana.
- higieny przy sprzedaży mięsa i wędlin, przeprowadzono 4 kontrole w sklepach mięsno-wędliniarskich, w trakcie przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

rys. 4. Sygnały konsumentów w latach 2016 - 2019 r.

f. Obrót grzybami świeżymi, suszonymi i przetworami.

Jednym z sezonowych priorytetów było zapewnienie ludności zbierającej grzyby porad zatrudnionego w Powiatowej Stacji grzyboznawcy. W 2019 r. w lasach powiatu nowomiejskiego był wysyp grzybów. Udzielano licznych porad dotyczących grzybów leśnych.

Nadzorowano również miejskie targowisko gdzie kontrole wykazały, że na placu tym nie odbywał się handel grzybami. Na terenie powiatu nie ma producentów grzybów i ich przetworów.

Dla osób zainteresowanych informacje o kursach na klasyfikatorów / grzyboznawców otrzymywanych od WSSE umieszczano na tablicy ogłoszeń PSSE w Nowym Mieście Lubawskim.

g. Nadzór nad produkcją pierwotną oraz rolniczym handlem detalicznym

W 2019 r. kontynuowano działania zmierzające do wyegzekwowania właściwych warunków sanitarno-higienicznych produkcji pierwotnej (gospodarstw rolnych, plantatorów owoców). W ramach realizacji porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, przeprowadzono 4 kontrole wspólnie z Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w gospodarstwach zajmujących się uprawą truskawek, malin, ziemniaków, marchwi. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości higienicznych. Na terenie powiatu nowomiejskiego przeważają małe uprawy, gdzie zbiorem zajmują się właściciele i rodzina. Sporadycznie zatrudniani są pracownicy sezonowi. Na polach oddalonych od miejsca zamieszkania ustawiane są przenośne toalety z wodą. Głównym odbiorcą towaru jest przetwórnia w Karasiu.

W 2019 r. przeprowadzono szkolenia dla:

- producentów produkcji pierwotnej dotyczące wymagań higieniczno-sanitarnych produkcji,
- razem z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego dal koła gospodyń wiejskich dotyczące wymagań prawnych dla produkcji pierwotnej i RHD oraz wymogów higieniczno-sanitarnych produkcji żywności w warunkach domowych.

h. Zatrucia pokarmowe

Uczestniczono w opracowaniu 1 ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego. Zatrucie pokarmowe wystąpiło u 2 osób w gospodarstwie domowym w miejscowości Tereszewo. Osoby te były hospitalizowane (wynik badania od chorych Salmonella enteritidis). Prawdopodobnie przyczyną zatrucia pokarmowego był wieprzowy kotlet panierowany lub kurczak w sosie wyprodukowany przez gospodynię. Do panierowania kotleta użyto „wiejskich” jaj pochodzących z innego gospodarstwa (brak szczegółowych informacji). Mięso drobiowe zakupione w sklepie (brak szczegółowych informacji).

Do badania laboratoryjnego w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych pobrano jajka z lodówki, gdzie wystąpiło zatrucie pokarmowe oraz wodę z wodociągu publicznego. Jakość próbek nie budziła zastrzeżeń.

i. Egzekwowanie warunków techniczno-sanitarnych w obiektach zgłoszonych do odbioru.

Podmioty sektora spożywczego mogą rozpoczynać działalność po zatwierdzeniu przez właściwego ze względu na siedzibę zakładu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Pozwala to na przeprowadzenie oceny czy zakład spełnia warunki sanitarno-higieniczne jeszcze przed jego uruchomieniem.

W 2019 roku wydano **32 decyzje o zatwierdzeniu zakładu**. Podczas tzw. kontroli odbiorowych udzielano przedsiębiorcom szczegółowych instruktaży odnośnie zasad higieny i produkcji.

Działalność definitywnie zakończyło **18** zakładów spożywczych, m.in.: restauracje, sklepy spożywcze oraz małe gastronomie.

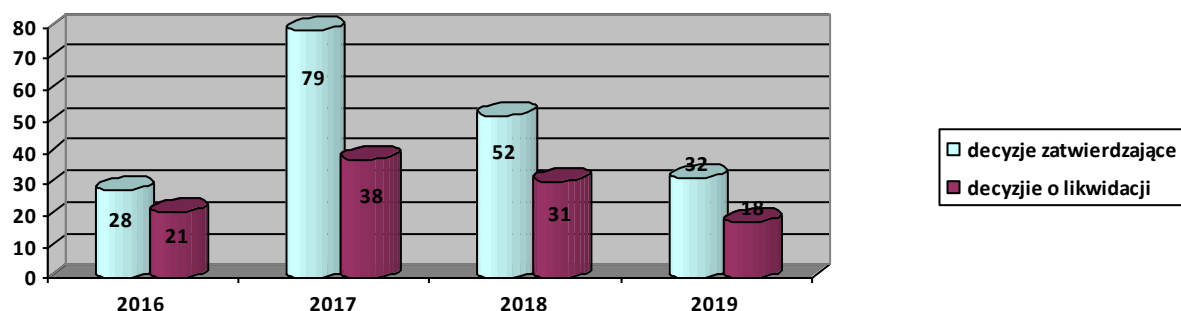
W ubiegłym roku wydano **11** opinii sanitarnych dotyczących spełnienia warunków sanitarnych przez środki transportu przeznaczone do przewozu żywności.

Można zauważyć, iż wielu przedsiębiorców przywiązuje dużą uwagę do zagadnień kontroli wewnętrznej i szkoleń pracowników. Często, gdy zły stan higieniczny w zakładach żywnościowo-żywnieniowych był wynikiem niedostatecznej wiedzy sanitarnej personelu, właściciele zakładów kierowali pracowników na dodatkowe szkolenia.

W Powiatowej Stacji w 2019 roku przeszkolono z tematyki podstawowych zagadnień higieny 17 pracowników branży spożywczej. Byli to głównie pracownicy zakładów obrotu żywnością i zakładów żywienia zbiorowego, gdyż najczęściej uchybień mandatowych stwierdzano w tych zakładach. Zwiększenie świadomości i wiedzy przeszkolonych powinno

procentować mniejszą częstotliwością naruszania przepisów sanitarnych oraz mieć bezpośrednie przełożenie na poprawę stanu sanitarnego.

rys. 5. Rozkład decyzji zatwierdzających oraz decyzji likwidacji obiektów w latach 2016 - 2019 r.

j. Współpraca z innymi instytucjami i organami:

Realizacja współpracy z Inspekcją Weterynaryjną:

W związku z zagrożeniem wynikającym z rozprzestrzeniania się na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń i dzików (ASF) 12 razy podjęto czynności na targowisku miejskim w Nowym Mieście Lubawskim przy ul. Targowej z udziałem przedstawiciela Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie nielegalnej sprzedaży mięsa wieprzowego i jego przetworów, a także dziczyzny i produktów z niej otrzymywanych.

Również w związku z ASF wspólnie z Powiatowym Lekarzem Weterynarii wystosowano pismo do właściciela targowiska o konieczności podjęcia wszelkich działań mających na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia choroby.

Otrzymano informację od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nowym Mieście Lubawskim o stwierdzeniu obecności bakterii *Listeria monocytogenes* w kielbasie szynkowej oraz od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Chojnicach o stwierdzeniu przypadków bąblowicy u świń ubitych w zakładach mięsnych SKIBA S.A. Odbiorcami kwestionowanych partii przetworów mięsnych były podmioty znajdujące się na terenie powiatu nowomiejskiego. Niezwłocznie przeprowadzono kontrolę tych obiektów zgodnie z listą dystrybucyjną i nie stwierdzono kwestionowanych przetworów mięsnych w obrocie.

W lipcu przekazano aktualną listę zakładów określonych w § 3 ust. 1 „Porozumieniem ramowego zawartego w dniu 05.02.2008 r. pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nowym Mieście Lubawskim i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Nowym Mieście Lubawskim o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej”.

Natomiast w grudniu przekazano aktualna listę zakładów zgodnie z § 4 ust. 1, 3, 9 „Porozumieniem Ramowym z dnia 29.10.2018 r. zawartym pomiędzy Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Olsztynie i Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Olsztynie o współpracy i współdziałaniu organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej”

Wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną nadzorowane w 2019 r były 2 obiekty (wytwórnia tłuszczów roślinnych, zakład zbożowo-młynarski).

Wnioski:

W 2019 r. sytuacja sanitarno-higieniczna kontrolowanych obiektów uległa poprawie. Nadal obserwuje się tendencję likwidacji małych sklepików wiejskich, w miejscowościach gdzie powstały duże markety.

W większości kontrolowanych obiektach wdrożono systemy zapewniające bezpieczeństwo żywności.

Przedsiębiorcy przywiązują coraz większą uwagę do kontroli wewnętrznej i szkoleń pracowników.

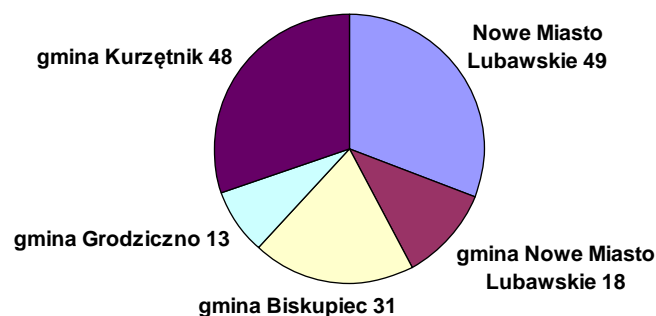
d. Higiena Pracy

Higiena Pracy sprawuje nadzór nad warunkami pracy, polegający między innymi na ocenie warunków pracy i identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu czynników szkodliwych w środowisku pracy na zdrowie pracujących oraz prewencji chorób zawodowych.

Bieżący nadzór nad środowiskiem pracy związany był z egzekwowaniem od pracodawców obowiązków wynikających z krajowych i wspólnotowych aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym głównie Działu X Kodeksu pracy, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w prawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz ustawy o produktach biobójczych.

Ogólna charakterystyka środowiska pracy nadzorowanego terenu.

W 2019 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim znajdowało się 159 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 4165 pracowników. Dla porównania w roku 2018 pod nadzorem znajdowało się 155 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 4076 pracowników.

Wykres 1. Ilość nadzorowanych zakładów z podziałem na gminy.

Struktura nadzorowanych zakładów w zależności od liczby zatrudnionych pracowników przedstawia się następująco:

- 81 zakładów zatrudniających do 9 pracowników, co stanowi 48 % ogólnej liczby zakładów (w 2018 r. 74 zakłady),
- 60 zakładów zatrudniających od 10 do 49 pracowników, co stanowi 43 % (w 2018 r. 66 zakładów)
- 16 zakładów zatrudniających od 50 do 249 pracowników, co stanowi 8 % (w 2018 r. 13 zakładów).
- 2 zakłady zatrudniające powyżej 250 pracowników co stanowi 1 % (w 2018 r. 2 zakłady)

Powyzsze dane wskazują, że w powiecie nowomiejskim w dalszym ciągu przeważają niewielkie zakłady, zatrudniające do 9 pracowników, jednak od kilku lat zauważa się wzrost liczby zakładów „średnich”, w których pracuje od 50 do 249 pracowników, przy niewielkim spadku liczby zakładów zatrudniających od 10 do 49 pracowników.

Profil działalności gospodarczej w powiecie nowomiejskim jest zbliżony do profilu przemysłu województwa warmińsko-mazurskiego. Dominują zakłady przemysłu drzewnego (15 % wszystkich zakładów objętych nadzorem), zakłady obróbki metalowej (10 %), zakłady produkcji spożywczej (8 %), zakłady rolne (8 %).

Analiza wielkości zatrudnienia według ilości osób pracujących w zakładach wykazała, że najwięcej osób zatrudnionych jest w przemyśle drzewnym i meblarskim (PKD 16 i PKD 31), stanowi to 52 % zatrudnionych.

Analiza narażenia zawodowego

Zakłady pracy objęte nadzorem pionu higieny pracy wg listy ewidencji dzieli się na 3 kategorie w zależności od warunków środowiska pracy:

Grupa I: zakłady o znikomym narażeniu, dobrym standardzie sanitarnym.

Grupa II: zakłady, w których wartości czynników szkodliwych dla zdrowia mieszczą się w granicach 0,5 – 1,0 najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) lub najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN); nie występowały wypadki przy pracy lub choroby zawodowe.

Grupa III: zakłady ze stwierdzonymi przekroczeniami NDS/NDN, w stosunku do których – ze względu na możliwość poprawy warunków pracy - nie wydano decyzji o unieruchomieniu zakładu; zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze; zakłady wymagające wzmoczonego nadzoru ze strony pionu higieny pracy.

Z przeprowadzonych kontroli warunków środowiska pracy w zakładach pracy, wynika że :

- do grupy I zakwalifikowano 7 zakładów (4 % liczby zakładów),
- do grupy II: 141 zakładów (89 %),
- do grupy III: 11 zakładów (7 %) jest to 5 zakładów, w których występuje narażenie na pył drewna twardego (czynnik rakotwórczy) oraz 6 zakładów, w których stwierdzono przekroczenia NDS(N) czynników szkodliwych dla zdrowia)

Zakłady o szczególnym zagrożeniu zawodowym

do tej grupy zaliczamy zakłady pracy, w których wartości zmierzonych stężeń i natężeń czynników szkodliwych przekraczałyby pięciokrotnie najwyższe dopuszczalne stężenia/natężenia oraz zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze.

W powiecie nowomiejskim odnotowano 2 zakłady pracy, w których wartości zmierzonych stężeń i natężeń czynników szkodliwych przekraczałyby pięciokrotnie najwyższe dopuszczalne stężenia/natężenia: 1 zakład, w którym przekroczone natężenie hałasu na stanowisku pracy stolarza oraz 1 zakład, w którym stwierdzono przekroczenie stężenia manganu i jego związków nieorganicznych na stanowisku pracy spawacza. Zakłady zostały zobowiązane decyzjami administracyjnymi do obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych do obowiązujących norm, termin realizacji 2020 rok.

W poprzednim roku nie stwierdzono pięciokrotnego przekroczenia norm w żadnym zakładzie.

Zgodnie z wykazem zawartym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy; prace związane z narażeniem na pył drewna twardego są procesem technologicznym, w którym dochodzi do uwalniania czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W powiecie nowomiejskim znajduje się 5 zakładów, w których obrabiane jest drewno twarde (produkcja parkietu, mebli) i narażonych jest 198 pracowników. Wyniki pomiarów stężenia pyłu drewna twardego na stanowiskach pracy nie wykazują jednak przekroczenia dopuszczalnej normy.

Działalność kontrolna

W wyniku przeprowadzonych 109 kontroli w 92 zakładach pracy wydano 28 decyzji merytorycznych, w tym:

- 16 nakazów w zakresie przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- 4 nakazy w zakresie doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych,
- 4 nakazy w zakresie opracowania oceny ryzyka zawodowego,
- 4 nakazy w zakresie obniżenia do obowiązujących norm stężeń i natężeń czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy,
- 1 nakaz w zakresie zapewnienia rejestru pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze (pył drewna twardego).

W 2019 roku uzyskano poprawę warunków pracy:

- 38 pracownikom poprawiono warunki higieniczne w pomieszczeniach higienicznosanitarnych (szatnie, jadalnie, WC) wskutek przeprowadzenia remontów malarskich pomieszczeń, wymiany szafek odzieżowych, urządzeń sanitarnych,
- 85 pracownikom poprawiono warunki w zakresie oceny ryzyka zawodowego,
- 13 pracownikom poprawiono warunki pracy poprzez obniżenie stężenia czynnika szkodliwego w środowisku pracy (hałas) do obowiązujących norm.

Substancje i mieszaniny chemiczne

Producentami substancji chemicznych w powiecie są dwa gospodarstwa rolne produkujące etanol. Przeprowadzono 2 kontrole w zakresie poprawności dokumentacji rejestracyjnej substancji, nie stwierdzono nieprawidłowości. W ramach nadzoru nad zakładami stosującymi substancje i mieszaniny chemiczne w działalności zawodowej (farby, rozpuszczalniki, kleje, itp.) przeprowadzono 50 kontroli. Przedsiębiorcy stosujący chemikalia to głównie branża drzewna, meblarska, metalowa, transport. Zwracano uwagę na posiadanie przez pracodawcę spisu używanych chemikaliów, obecność kart charakterystyki produktów i zapoznanie z ich treścią pracowników, oznakowanie opakowań, dostępność instrukcji stanowiskowych. Odnotowano wyraźną poprawę w zakresie bezpiecznego stosowania chemikaliów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie

Azbest

Przeprowadzono 1 kontrolę firmy z terenu powiatu iławskiego w trakcie wykonywania prac usuwania płyt azbestowych stanowiących pokrycie dachowe na terenie Nowego Miasta Lubawskiego. Skontrolowana firma posiadała wymaganą dokumentację pracowniczą oraz zapewniła odpowiednie zabezpieczenie zdemontowanych odpadów zawierających azbest.

Środki zastępcze

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych tzw. dopalaczy oraz monitoruje zatrucia spowodowane substancjami psychoaktywnymi. Odnotowano 2 zdarzenia wymagające interwencji medycznych zatrucia/podejrzenia zatrucia nowymi narkotykami:

Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim

02.05.2019 r. – płeć: M, wiek: 18 lat, tabletka „Domino”;

12.08.2019 r. płeć: K, wiek: 14 lat, marihuana

Choroby zawodowe

W 2019 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej wpłynęły 3 zgłoszenia podejrzenia wystąpienia choroby zawodowej: 1 podejrzenie boreliozy u drwala oraz 2 podejrzenia przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat u nauczycieli. Przeprowadzono 3 oceny narażenia zawodowego. Wydano 2 decyzje stwierdzające chorobę zawodową: boreliozę u rolników (postępowania wszczęte w 2018 r.). Bieżące postępowania są w toku. Długi okres rozstrzygnięcia spraw wynika z konieczności uzyskania przez pacjenta orzeczenia lekarskiego w jednostce orzeczniczej tj. Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Olsztynie.

W porównaniu z latami poprzednimi liczba zgłoszeń podejrzenia wystąpienia choroby zawodowej oraz liczba decyzji stwierdzających choroby zawodowe utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wnioski

Stan sanitarny większości kontrolowanych zakładów pracy uznać można za zadowalający. Nie stwierdzono rażących zaniedbań stanu sanitarno-technicznego. Pracodawcy zgodnie z zaleceniami Państwowej Inspekcji Sanitarnej systematycznie poprawiają warunki sanitarne w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach higienicznosanitarnych.

Najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym w środowisku pracy jest hałas. Przeważnie występuje on powyżej wartości dopuszczalnej w zakładach branży drzewnej i meblarskiej z uwagi na trudności z wyciszeniem maszyn, szczególnie starszego typu.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pracy, gdzie występują przekroczenia natężenia hałasu są zobowiązani do stosowania ochronników słuchu, natomiast pracodawcy powinni regularnie przeprowadzać pomiary natężenia hałasu i dążyć do obniżania jego poziomu.

Wciąż nie istnieje szczepionka przeciwko boreliozie, więc liczba zachorowań na boreliozę utrzymuje się na tym samym poziomie i nadal odnotowywane są przypadki boreliozy jako choroby zawodowej.

Prowadzone działania profilaktyczne Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakładach pracy polegające na kontroli przeprowadzania badań i pomiarów środowiska pracy, żądania wyposażania pracowników w środki ochrony indywidualnej, kontroli badań profilaktycznych pracowników, wydawaniu decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, przynoszą efekty w postaci braku zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych spowodowanych czynnikami szkodliwymi w środowisku pracy.

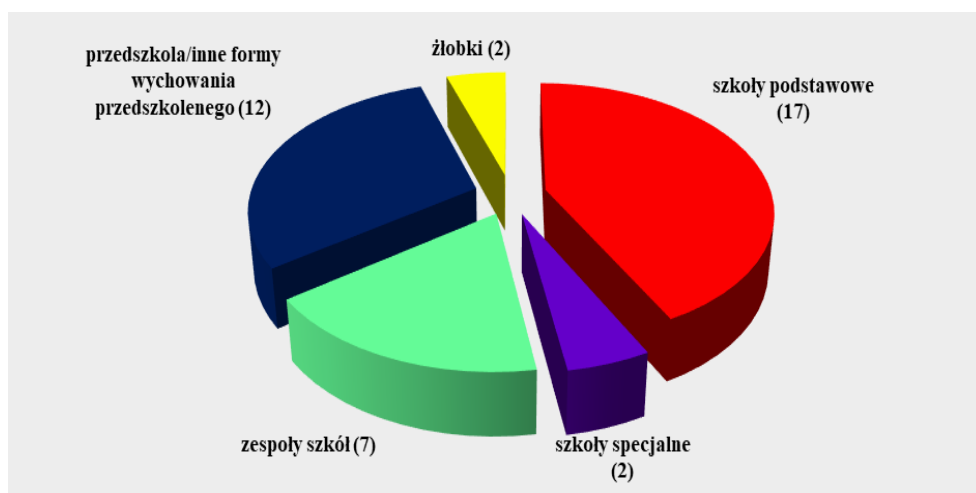

e. Higiena Dzieci i Młodzieży

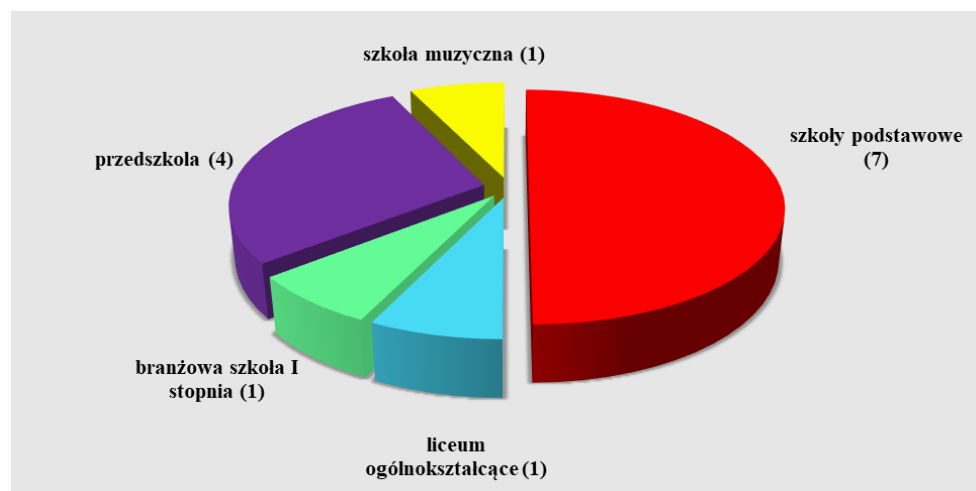
W 2019 r. ewidencją objętych było 40 placówek oświatowo-wychowawczych, 25 turnusów wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży oraz turnus wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży. Skontrolowano 40 placówek stałych oraz 17 turnusów wypoczynku letniego, przeprowadzając w nich łącznie 63 kontrole.

Zakres większości kontroli przeprowadzonych w nadzorowanych placówkach oświatowo-wychowawczych obejmował ocenę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne procesów nauczania oraz wymagania higieniczne i zdrowotne w stosunku do pomieszczeń i używanego w nich sprzętu.

W ramach prowadzonej działalności nadzorczej wydano 11 decyzji merytorycznych, w tym 7 decyzji zmieniających, 1 decyzję wygaszającą, 4 decyzje płatnicze oraz wystawiono 2 tytuły wykonawcze i 2 postanowienia.

Rys. 1. Placówki oświatowo-wychowawcze według ewidencji na dzień 31.12.2019 r

Rys. 2. Placówki funkcjonujące w zespołach szkół według ewidencji na dzień 31.12.2019 r.

Zmiany w ewidencji nadzorowanych placówek oświatowo-wychowawczych

Od 1 marca 2019 r. zostało zlikwidowane Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „Pod Wierzbą” Mszanowo ul. Polna 7, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

STAN SANITARNO-TECHNICZNY OBIEKTÓW

Przeprowadzone w 2019 r. kontrole wykazały poprawę warunków nauczania i wychowania w placówkach oświatowo-wychowawczych. W wyniku przeprowadzonych remontów i modernizacji, sukcesywnie podnoszona jest estetyka pomieszczeń i otoczenia budynków dydaktycznych. Zdecydowana większość nadzorowanych placówek zapewniła bezpieczne i higieniczne warunki. Niemniej jednak w powiecie nowomiejskim funkcjonują obiekty, których stan techniczny odbiega od wyznaczonych standardów. Ustalenia z przeprowadzonych kontroli dały podstawę do wydania decyzji administracyjnych w celu usunięcia stwierdzonych uchybień w następujących placówkach:

- w *Szkole Podstawowej w Ostrowitem* doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego: powłoki malarskie ścian i sufitu oraz podłogę w sali rekreacyjno-zastępczej (*termin wykonania decyzji do 31 grudnia 2019 r.*);
- w *Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Biskupcu* doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego: powłoki malarskie ścian na korytarzach i w salach oddziału przedszkolnego oraz powłoki malarskie ścian i sufitów w sali gimnastycznej i znajdującej się obok szatni dziewcząt (*termin wykonania decyzji do 31 grudnia 2021 r.*);
- w *Zespole Szkolno Przedszkolnym w Szwarcenowie* doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego: podłogi w dwóch salach lekcyjnych, w bibliotece oraz w przejściu do magazynu bibliotecznego, płytki ścienne w sanitariacie chłopców powłoki malarskie ścian i sufitu w jednej sali lekcyjnej (*obowiązki decyzji wykonane*), powłoki malarskie ścian i sufitów w salach lekcyjnych, na korytarzach, powłoki malarskie ścian na sali gimnastycznej, ramy okienne od zewnętrznej strony sali gimnastycznej (*termin wykonania decyzji do 31 grudnia 2021 r.*).

W związku z niewłaściwym stanem sanitarno-technicznym ww. obiektów decyzje wydane zostały na organ prowadzący szkoły (Gminę Biskupiec), który według przepisów prawa oświatowego odpowiada za jej działalność, zapewnienie warunków działania szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, a także wykonywanie remontów obiektów szkolnych i zadań inwestycyjnych w tym zakresie.

Poprawa stanu sanitarno-technicznego większości placówek oświatowo-wychowawczych leży w gestii samorządów lokalnych i to ich przychylność i pomoc

finansowa ma wpływ na ilość i wielkość remontów w nich przeprowadzanych oraz zakup nowego, certyfikowanego wyposażenia i sprzętu. Ze względu na mocno ograniczoną pomoc finansową ze strony samorządów w 2019 r. w sześciu placówkach oświatowych nie przeprowadzono koniecznych remontów i modernizacji, co skutkowało niewykonaniem decyzji z roku ubiegłego, jak i lat poprzednich. W związku z brakiem poprawy warunków wystawiono na wnioski stron decyzje prolongujące terminy usunięcia nieprawidłowości w następujących placówkach:

- w **Zespole Szkół w Bielicach** decyzja prolongująca (piąta z kolei) termin zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego w salach szkolnych (*termin wykonania do 31 sierpnia 2021 r.*);
- w **Szkole Podstawowej Specjalnej w Krotoszynach** decyzja prolongująca termin zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego w salach szkolnych (*termin wykonania do 30 września 2020 r.*);
- w **Zespole Szkół w Kurzętniku** decyzja prolongująca termin zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego w salach szkolnych (*termin wykonania do 30 czerwca 2020 r., nastąpiło wykonanie decyzji w zakresie sal przedszkolnych*);
- w **Szkole Podstawowej w Ostrowitem** decyzja prolongująca termin doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego powłok malarskich ścian i sufitu oraz podłogi w sali rekreacyjno-zastępczej (*termin wykonania do 31 grudnia 2020 r.*);
- w **Zespole Szkolno Przedszkolnym w Lipinkach** decyzja prolongująca termin doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego sufitów, ścian, stolarki okiennej w trzech salach lekcyjnych i na korytarzu oraz w trzech salach lekcyjnych zapewnić ochronę przed nadmiernym nasłonecznieniem (*termin wykonania do 31 grudnia 2020 r.*);
- w **Szkole Podstawowej Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich w Nowym Mieście Lubawskim** decyzja prolongująca termin doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitu w sali gimnastycznej (*termin wykonania do 29 lutego 2020 r.*).

WARUNKI DO PROWADZENIA ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

W 2019 r. sytuacja w zakresie zapewnienia właściwej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego nie uległa zmianie w porównaniu z rokiem ubiegłym, tj. na 17 szkół podstawowych i 7 zespołów szkół będących po nadzorem Powiatowej Stacji tylko 13 placówek posiadało pełnowymiarowe sale sportowe z zapleczem sanitarnym,

5 placówek posiadało sale gimnastyczne bez zaplecza, a 5 placówek miało do dyspozycji sale rekreacyjno-zastępcze. Poprawie nadal nie uległy warunki w *Szkole Podstawowej w Skarlinie* ze względu na brak w placówce jakiegokolwiek sali oraz w dwóch szkołach miejskich, tj. w *Zespole Szkolno-Przedszkolnym przy ulicy Jagiellońskiej 3* oraz w *Szkole Podstawowej Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich przy ulicy Działyńskich 14*, gdzie wielkość bazy sportowej jest nieadekwatna do liczby uczniów. W 2019 r. nadal nie przeprowadzono remontu sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej Nr 3 w Nowym Mieście Lubawskim koniecznego do zapewnienia właściwych warunków sanitarnych.

HIGIENA PROCESU NAUCZANIA

Sprawowanie nadzoru przez Państwową Inspekcję Sanitarną nad zakładami nauczania i wychowania obejmuje również higienę procesu nauczania poprzez ocenę dostosowania umebrowania do wymagań ergonomii oraz analizę tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.

ROZKŁAD ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

W 2019 r. ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych z punktu widzenia wymogów higieny procesów nauczania przeprowadzono w 6 szkołach podstawowych i w 3 zespołach szkół. W trakcie analizy rozkładów oceniano równomierność rozłożenia zajęć lekcyjnych oraz stałość godzin rozpoczynania zajęć lekcyjnych. Łącznie oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 92 oddziałach. Niezgodnie z zasadami higieny zostały ułożone plany zajęć 22 oddziałów w 5 z ww. szkół, tj. w Szkole Podstawowej w Radomnie (w 1 oddziale), w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Jamielniku (w 1 oddziale), w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Biskupcu (w 12 oddziałach), w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lipinkach (w 1 oddziale) oraz w Zespole Szkół Podstawowej i Muzycznej w Nowym Mieście Lubawskim (w 7 oddziałach). Nieprawidłowości dotyczyły braku równomiernego rozłożenia godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia (9 oddziałów) oraz braku rozpoczynania zajęć lekcyjnych o stałej porze (13 oddziałów). Dla porównania w roku 2018 taką analizę przeprowadzono w 5 szkołach, gdzie ocenie poddano tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych 41 oddziałów, z czego nieprawidłowo ułożone były plany 8 oddziałów w 3 szkołach. Stwierdzone w 2019 r. nieprawidłowości w rozkładach zajęć podobnie jak w 2018 r. wynikają z ograniczonej dyspozycyjności nauczycieli zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy, łączenia przez nauczycieli etatu w różnych szkołach, konieczności dostosowania rozkładu zajęć lekcyjnych do odjazdu autobusów szkolnych dowożących dzieci

oraz z systemu dwuzmianowego, który spowodowany jest zbyt małą liczbą sal lekcyjnych w budynkach szkolnych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami udzielono instruktażu dyrektorom kontrolowanych placówek w zakresie wymogów i zaleceń higienicznych stawianym prawidłowo skonstruowanym rozkładom zajęć lekcyjnych.

STANOWISKO PRACY UCZNI

Wzorem lat ubiegłych w 2019 r. w wybranych placówkach oświatowych dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków. Podczas przeprowadzonych ocen zwracano uwagę zarówno na odpowiednie dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, jak i na oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie stolików i krzeseł oraz ich stan techniczny i posiadanie przez nie certyfikatu. W tym zakresie skontrolowano 4 placówki przedszkolne: Zespół Wychowania Przedszkolnego w Bratianie, Publiczne Przedszkole w Bratianie, Przedszkole Samorządowe w Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tereszewie, Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Przyjaciół Ziemi w Marzęcicach. Łącznie zbadano 94 dzieci w 6 oddziałach. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

SEZONOWE PLACÓWKI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Na terenie powiatu nowomiejskiego w 2019 r. zorganizowano dla dzieci i młodzieży 25 turnusów letniego wypoczynku oraz turnus zimowego wypoczynku. Skontrolowano 17 turnusów wypoczynku letniego, na których odpoczywało 870 dzieci. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Turnusy letniego wypoczynku wyjazdowe odbyły się w 2019 r. podobnie jak w latach ubiegłych w następujących obiektach: Ośrodka Wypoczynkowym „HARTEK” w Ostaszewie, bazie obozowej Hufca Związku Harcerstwa Polskiego Nowe Miasto Lubawskie w Gaju oraz w Kaczym Bagnie - Miejscu Inicjatyw Pozytywnych.

Zarejestrowany w bazie wypoczynku turnus zimowego wypoczynku został zorganizowany w będącym pod stałym nadzorem sanitarnym Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku.

WNIOSKI

Przeprowadzone w 2019 r. kontrole potwierdziły sukcesywną poprawę warunków nauczania i wychowania w placówkach oświatowo-wychowawczych. W minionym roku została zakończona inwestycja polegająca na rozbudowie Szkoły Podstawowej w Brzoziu Lubawskim.

W 2019 r. na poprawę warunków w nadzorowanych obiektach oświatowo-wychowawczych toczyło się 10 postępowań administracyjnych, w tym 7 z lat ubiegłych. W roku sprawozdawczym zdołano wyegzekwować tylko 1 decyzję administracyjną z roku 2018. W naszym powiecie nadal istnieją placówki, w których warunki sanitarno-techniczne odbiegają od obowiązujących przepisów i standardów. **Za bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki, a także wykonywanie remontów obiektów szkolnych i zadań inwestycyjnych w tym zakresie odpowiada według przepisów prawa oświatowego organ prowadzący.**

IV. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Komórka organizacyjna Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczy w procesie inwestycyjnym dokonując uzgodnień począwszy od projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, po uczestniczenie w odbiorach inwestycji. Działania te mają na celu ochronę środowiska i zdrowia ludzi oraz zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego powiatu. Zakres działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego określony w art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 59) pozostaje niezmienny od wielu lat.

Tabela 1. Zadania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

•	Uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dokumentów wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
•	Opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.
•	Wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i co do ewentualnego zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
•	Uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez właściwy organ.
•	Uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych.
•	Przeprowadzanie kontroli obiektów w trakcie realizacji oraz wizji lokalnych.
•	Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

1. Opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie wymagań sanitarnohigienicznych.

W 2019 roku zaopiniowano **16** dokumentacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dla **3** wniosków wydano opinie negatywne. Przyczyną wszystkich opinii negatywnych było nie zachowanie ładu przestrzennego poprzez wyznaczenie terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w bliskim sąsiedztwie istniejącej elektrowni wiatrowej. W przypadku **6** dokumentów wydano opinie z uwagami.

Przed przystąpieniem do opracowania ww. dokumentacji planistycznych, powiatowy inspektor wydaje opinię co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W roku 2019 wydano **13** opinii dla prognoz, w tym **2** z uwagami.

W przypadku **2** postępowań zwrócono się do organu opracowującego projekt dokumentu o uzupełnienie informacji niezbędnej do wydania właściwej merytorycznie opinii sanitarnej.

Łącznie zarejestrowano **30** spraw.

2. Wydawanie opinii dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Istotną kwestią w działalności państwowej inspekcji sanitarnej jest wydawanie opinii dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Postępowanie prowadzone jest na wniosek wójta/burmistrza/regionalnego dyrektora ochrony środowiska przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez ww. organy. W przedmiotowym rozporządzeniu przedsięwzięcia podzielono na 2 grupy: (I grupa) mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i (II grupa) mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku I grupy raport jest obligatoryjny i na jego podstawie uzgadnia się warunki realizacji danego przedsięwzięcia lub wydaje się opinię negatywną. W przypadku II grupy opinia wydawana jest na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia i dotyczy konieczności lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Dla I grupy przedsięwzięć wydano **8** opinii sanitarnych. W **7** przypadkach uzgodniono warunki realizacji, a dla **1** inwestycji wydano opinię negatywną. Uzgodniono inwestycje związane z budową:

- **2** instalacji do tuczu trzody chlewnej,
- **3** instalacji do odchowu i tuczu drobiu,
- **1** instalacji do hodowli bydła,
- **1** instalacji fotowoltaicznej.

Opinia negatywna dotyczyła **1** instalacji do odchowu i tuczu drobiu.

W **2** przypadkach zwrócono się o uzupełnienie raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Dominującym rodzajem inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tak jak w latach ubiegłych są duże obiekty inwentarskie. Sytuacja ta wynika z rolniczego charakterem powiatu oraz licznej grupy dużych hodowców drobiu i trzody chlewnej.

PPIS w Nowym Mieście Lubawskim uzgadniając warunki realizacji dla ferm zwierząt, kieruje się przede wszystkim wielkością obsady w DJP fermy wielkoprzemysłowej, odległością projektowanych zabudowań inwentarskich od istniejących terenów zwartej zabudowy wsi, usytuowaniem budynków inwentarskich na tle dominujących kierunki wiatrów, występowaniem naturalnych stref buforowych (rozległe użytki rolne, kompleksy leśne), wpływających na ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji odorowych z ferm. Ważna jest również wielkość i lokalizacja areału użytków rolnych hodowcy.

Dla II grupy przedsięwzięć wydano **36** opinii sanitarnych, w tym dla **3** przedsięwzięć stwierdzono obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Konieczność raportu o oddziaływaniu na środowisko wymagano dla budowy:

- **1** instalacji paneli fotowoltaicznych,
- **1** instalacji do odchowu i tuczu drobiu,
- **1** instalacji badawczej opartej o pirolizę.

W przypadku **3** wniosków stanowisko zajęto w formie pisma informującego, że przedmiotowe przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wystosowano **8** pism o uzupełnienie karty informacyjnej przedsięwzięcia.

W roku 2019 dominowały inwestycje związane z budową budynków inwentarskich, poprawą infrastruktury drogowej oraz budową farm fotowoltaicznych.

Łącznie w ramach opiniowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (I i II grupa) zarejestrowano **47** wniosków.

3. Uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych.

Bardzo istotną kwestią w działalności inspekcji sanitarnej jest uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. W 2019 roku wydano **40** pozytywnych opinii sanitarnych dla dokumentacji projektowych inwestycji, w tym **5** dokumentacji zaopiniowano pozytywnie z zastrzeżeniami. W przypadku **3** dokumentacji projektowych zajęto stanowisko w formie pisma informacyjnego. Najwięcej problemów sprawiają dokumentacje podmiotów leczniczych (szczególnie przebudowywanych), gdzie trzeba zapewnić odpowiedni rozkład pomieszczeń o różnym reżimie sanitarnym oraz powiązać je technologicznie. Ważne jest tutaj również wykończenie ścian, posadzek oraz właściwe rozmieszczenie urządzeń. Bardzo dużo uwagi poświęca się również projektom budowlanym placówek oświatowych. Kluczowa jest m.in. właściwa lokalizacja sal lekcyjnych, zapewniająca właściwy, tj. co najmniej 3 godzinny czas nasłonecznienia (liczony w dniach równonocy - 21 marca i 21 września - w godzinach 8.00-16.00). Dopływ światła słonecznego powinien być zapewniony z lewej strony patrząc w kierunku tablicy. Sale lekcyjne muszą zapewnić odpowiednią powierzchnię przypadającą na 1 ucznia oraz być wyposażone w meble certyfikowane przystosowane do wzrostu uczniów. W obiekcie musi być zapewniona odpowiednia ilość urządzeń sanitarnych dla uczniów na każdej kondygnacji. Urządzenia sanitarne muszą być przystosowane do wieku dzieci. Podobnie jak w latach poprzednich wiele uwagi poświęca się również budynkom, w którym planowana jest produkcja żywności i żywienie zbiorowe. Ważne jest tutaj rozdzielanie stref o różnych wymaganiach higieniczno-sanitarnych tj. pomieszczeń magazynowych, socjalnych, gospodarczych, obróbki wstępnej, produkcji właściwej, ekspedycji, sali konsumenckiej, zmywalni naczyń, odpadów. Ważna jest również właściwa wentylacja pomieszczeń, w których występują procesy emitujące duże ilości ciepła i pary wodnej. Stosowane są wówczas specjalistyczne okapy wentylacyjne o ustalonych gabarytach i wydajności wywiewu.

3.1 Wydane opinie dotyczyły następujących obiektów budowlanych:

- obiektów inwentarskich – 16 opinii;
- obiektów usługowych i mieszkalno-usługowych – 14 opinii;
- obiektów produkcyjnych - 6 opinii;
- zakładów nauczania i wychowania – 3 opinie
- podmiotów leczniczych – 1 opinia.

3.2 Ważniejsze projekty inwestycji uzgodnionych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim, istotne dla lokalnej społeczności.

- „Termomodernizacja, rozbudowa i przebudowa Szkoły Podstawowej w Ostrowitem” na działce nr 22/5 obręb Ostrowite, gm. Biskupiec. Powierzchnia użytkowa rozbudowy i przebudowy wyniesie 462,76 m². Powierzchnia użytkowa szkoły po rozbudowie wyniesie 1625,75 m².
- „Budowa ogólnodostępnego kompleksu sportowego” przewidzianego do realizacji na działce nr 92/23 w m. Mroczo, gmina Grodziczno. W ramach planowanego przedsięwzięcia projektuje się boisko sportowe z bieżnią na 110m, budynek szatni z zapleczem sanitarnym, trybuny sportowe, skocznię do skoku w dal i trójskoku, boisko do piłki nożnej o wymiarach 105 x 68 m, parking i ogrodzenie.
- „Rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania istniejącej stodoły na budynek świetlicy w miejscowości Otręba” na działce nr 121/1 obręb Otręba, gm. Kurzętnik.
- „Rozbudowa, przebudowa, nadbudowa budynku świetlicy w Lipowcu” na działce nr 203/4 obręb Lipowiec, gm. Kurzętnik.

Budynki usługowe z powierzchnią pod wynajem:

- „Budowa budynku usługowego” na działce nr 451, obręb 5, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń budynku usługowego wyniesie 876,27 m².
- „Budowa budynku usługowego” przewidzianego do realizacji na działkach nr 57/16, 83/14 obręb 12, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wyniesie 2144,11 m², w tym powierzchnia lokali usługowych 1955,54 m².

4. Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych oraz ich wpływ na stan sanitarnohigieniczny terenu działalności Powiatowej Stacji.

Ostatnim etapem działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych. W ramach kontroli sprawdza się wykonanie budynku zgodnie z projektem budowlanym oraz spełnienie wymogów sanitarnohigienicznych. W 2019 r. przeprowadzono łącznie **18** kontroli, w tym:

- **16** kontroli w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie art. 56 ustawy prawo budowlane,
- **1** kontrolę na podstawie art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej
- **1** wizję budynku przeznaczonego na restaurację.

Obiekty, które były przedmiotem kontroli zostały zrealizowane zgodnie z projektem budowlanym.

Ogółem wydano **18** opinii sanitarnych (1 sprawa z 2018 r. zakończona została w 2019 r.) dla skontrolowanych inwestycji.

Tabela 2. Wykaz obiektów uruchamianych obiektów istotnych dla lokalnej społeczności

1. Sieci wodociągowe	1. „Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Szwarcenowo na działkach nr 105/6, 263, obręb 19 Szwarcenowo, gmina Biskupiec”. Pobór wody z ujęcia reguluje pozwolenie wodnoprawne z dnia 19.03.2007 r., znak: OŚ.6223-1-2/07 wydane przez Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim i wynosi $Q_{\text{sr.d}} = 850,0 \text{ m}^3/\text{d}$ (okres letni), $Q_{\text{sr.d}} = 650,0 \text{ m}^3/\text{d}$ (okres zimowy), $Q_{\text{max.d}} = 900,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max.h}} = 70,0 \text{ m}^3/\text{h}$. Celem przebudowy była modernizacja obiektów i urządzeń stacji uzdatniania wody wykonanej w 1979 r. W ramach prac budowlanych wykonano: remont istniejącego budynku stacji wraz z wymianą urządzeń do uzdatniania wody, nową instalację wod.-kan., elektryczną, studnię głębinową, stalowy zbiornik magazynowy (wyrównawczy) o pojemności 150 m^3 wraz z instalacją. Wymieniono pompę głębinową wraz
----------------------	--

	<p>z armaturą i obudowami. Wykonano nowe rurociągi doprowadzające wodę ze studni do budynku stacji, nowy odstojnik popłuczyn, zbiornik bezodpływowy na ścieki sanitarne, ogrodzenie terenu stacji uzdatniania, nawierzchnię dojazdową utwardzoną.</p> <p>2. Stacja uzdatniania wody w miejscowości Skarlin zlokalizowana na działkach nr 439/1, 469/3, obręb Skarlin, gmina Nowe Miasto Lubawskie. Przedmiotem czynności odbiorowych była nowo wybudowana stacja uzdatniania wody w miejscowości Skarlin.</p> <p>Celem planowanej inwestycji była budowa nowej stacji uzdatniania wody SUW w miejscu dotychczasowej, w celu zapewnienia ciągłości dostaw wody w tej części gminy Nowe Miasto Lubawskie. W ramach inwestycji wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 nową studnię wierconą nr 2 o głębokości 53 m; - remont i modernizację studni nr 1; - nowy obiekt SUW przystosowany do zakładanych parametrów technologicznych; - 2 zbiorniki wyrównawcze $V = 2 \times 145\text{m}^3$; - kanalizację technologiczną; <p>Przyjęto następujące parametry produkcji wody w SUW:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydajność ujęcia wody przeciętna $Q = 14,4 \text{ m}^3/\text{h}$; - wydajność ujęcia wody maksymalna $Q = 63,7 \text{ m}^3/\text{h}$; - wydajność instalacji uzdatniania wody $Q = 36 \text{ m}^3/\text{h}$; - wydajność pompowni II° $Q_{\text{max h}} = 29 \text{ m}^3/\text{h}$; - wydajność pompowni II° - awaryjnie $Q_{\text{max h}} = 64 \text{ m}^3/\text{h}$; - produkcja SUW Skarlin $Q_{\text{śrd}} = 124 \text{ m}^3/\text{d}$; - produkcja SUW Skarlin - awaryjnie $Q_{\text{max d}} = 850 \text{ m}^3/\text{d}$.
<p>2. Obiekty nauki i wychowania</p>	<p>1. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Brzoziu Lubawskim (działki nr 370/1, 371/3, 371/6, 372, 373/1 obręb geodezyjny 0002 Brzozie Lubawskie, jednostka ewidencyjna gmina Kurzętnik). Przedmiotem czynności kontrolnych była</p>

	<p>rozbudowa Szkoły Podstawowej w Brzoziu Lubawskim. Nowo wybudowana część szkoły to 2 – kondygnacyjny budynek o wymiarach 11,81 x 22,43 m. W wyniku rozbudowy powstały 4 sale lekcyjne, szatnia, łazienki dla uczniów, łazienka dla nauczycieli, magazyn sprzętu sportowego, pomieszczenie pedagoga. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń rozbudowy budynku szkoły wynosi 417,80 m².</p>
<p>3. Zakłady pracy zatrudniające powyżej 10 osób</p>	<p>„Hala produkcyjno-magazynowa z zapleczem socjalno-biurowym” na działkach nr 14/6, 122/3, 125/2, 125/3 obręb 10, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Przedmiotem czynności kontrolnych była rozbudowa istniejącego zakładu produkcyjnego MM „SZYNAKA-INTERLINE” Sp. z o.o. Zgodnie z informacją uzyskana od pełnomocnika w nowo wybudowanym budynku przewidziano prace polegające na pakowaniu elementów mebli, olejowaniu i woskowaniu elementów mebli oraz magazynowaniu i ekspedycji mebli. W części budynku wydzielono pomieszczenia socjalno-biurowe. Docelowo w nowym budynku przebywać będzie do 30 osób/zmianę (pracownicy fizyczni) i ok. 50 pracowników biurowych. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wynosi 10622,20 m²</p>
<p>4. Obiekty handlowe i usługowe</p>	<p>1. „Przebudowa i rozbudowa pawilonu handlowego wraz z rozbudową parkingu na działce nr 451 obręb 5 Nowe Miasto Lubawskie”.</p> <p>Przedmiotem czynności kontrolnych był przebudowany i rozbudowany parterowy budynek handlowy „Biedronka” o wymiarach osiowych 14,94 x 54,66 m + rozbudowa o wymiarach 17,30 x 10,19 m, przewidziany do sprzedaży artykułów spożywczych i przemysłowych. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wynosi 1097,40 m², w tym powierzchnia sali sprzedaży 784,50 m².</p>

2. „Budynek handlowo-usługowy „DINO” wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem terenu”, dz. nr 279/12 obręb Bielice, gm. Biskupiec. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wynosi 524,60 m², w tym powierzchnia sali sprzedaży 400,00 m².

3. „Budynek usługowo-handlowy „DINO” wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną”, dz. nr 48/16 obręb Grodziczno, gm. Grodziczno. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wynosi 526,60 m², w tym powierzchnia sali sprzedaży 400,00 m².

4. „Budynek handlowo-usługowy „DINO” z infrastrukturą towarzyszącą” zlokalizowany na dz. nr 129/11 w miejscowości Mroczno 78 B. Powierzchnia użytkowa budynku wynosi 493,52 m², w tym powierzchnia sali sprzedaży 400,00 m².

5. „Budynek usługowo-handlowy „DINO” wraz z infrastrukturą techniczną”, dz. nr 44/35, 44/36 obręb Biskupiec, gm. Biskupiec. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wynosi 524,60 m², w tym powierzchnia sali sprzedaży 400,00 m².

6. „Budynek usługowy” na działkach nr 57/16, 83/14, obręb 12, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

Przedmiotem czynności odbiorowych był parterowy budynek kształcie zbliżonym do litery „L” i maksymalnych wymiarach zewnętrznych 59,05 x 64,05 m przy szerokości krótszej bryły 30,05 m i szerokości dłuższej bryły 18,10 m. Budynek podzielono na 4 lokale usługowe pod wynajem. W lokalach przewidziano sprzedaż artykułów przemysłowych. W drogerii przewidziano również sprzedaż żywności opakowanej. W lokalu nr 1

	<p>przewidziano drogerię ROSSMANN, w lokalu nr 2 sklep odzieżowy PEPCO, w lokalu nr 3 salon AGD, RTV NEONET, w lokalu nr 4 CENTRUM CHIŃSKIE (odzież, obuwie, zabawki, biżuteria i inne art. przemysłowe). Powierzchnia użytkowa pomieszczeń w budynku wyniesie 2144,11 m², w tym powierzchnia lokali usługowych 1955,54 m².</p>
<p>5. Obiekty turystyczne i rekreacyjne</p>	<p>„Przebudowa areny sportowej, budowa budynku zaplecza dla sportowców, montaż kontenerów sanitarnych i kontenera kasowego, montaż prefabrykowanych trybun, budowa infrastruktury i obiektów towarzyszących, rozbiórka budynku dla sportowców i pawilonu handlowego na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim” w miejscowości Nowe Miasto Lubawskie przy ul. Jagiellońskiej 20. Przedmiotem czynności odbiorowych był stadion Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim po dokonanej modernizacji. Prace budowlane objęły swoim zakresem m.in. budowę nowej bieżni lekkoatletycznej, wykonanie urządzeń sportowych lekkoatletycznych (skocznia do skoku w dal i trójskoku, skocznia do skoku o tyczce i w wzwyż, rzutnię do pchnięcia kulą, oszczepem, młotem i dyskiem), budowę trybun dla kibiców oraz ogrodzenia zewnętrznego i wewnętrznego. Wybudowano budynek zaplecza dla sportowców, ustawiono kontenery sanitarne dla kibiców oraz wykonano instalacje wodne, kanalizacyjne i wentylacyjne. Kompleks sportowy został przeznaczony dla maksymalnie 950 widzów (734 miejsca siedzące).</p>
<p>6. Inne obiekty użyteczności publicznej</p>	<p>„Budynek świetlicy wiejskiej w Słupnicy na działce nr 79/3, obręb Słupnica”.</p> <p>Przedmiotem czynności kontrolnych był nowo wybudowany budynek świetlicy wiejskiej w Słupnicy. Budynek przewidziano do organizowania imprez</p>

	okolicznościowych, spotkań gminnych dla lokalnej społeczności. Przedmiotem czynności kontrolnych był nowo wybudowany budynek świetlicy wiejskiej w Słupnicy. Budynek przewidziano do organizowania imprez okolicznościowych, spotkań gminnych dla lokalnej społeczności. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń wynosi 224,50 m ² .
--	---

Tabela 3. Zestawienie działalności sekcji w latach 2018-2019

Lp.	Wyszczególnienie	2018		2019	
		Ogółem	w tym negatywnie	Ogółem	w tym negatywnie
1.	Uzgodnienia dokumentów planistycznych	41	3	29	3
2.	Opinie co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	36	0	36	0
3.	Uzgodnienia dotyczące warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	13	4	8	1
4.	Opinie dla projektów budowlanych	33	0	40	0
5.	Opinie wystawione po odbiorze inwestycji	6	0	17	0
6.	Stanowiska zajęte w formie pisma rozstrzygającego oraz wystosowane pisma informacyjne	21	0	20	0
7.	Kontrole i wizje	7	0	18	0
8.	Suma	157	7	168	4

5. Podsumowanie

Łącznie w ramach działalności nadzorczej zajmowano stanowisko 168 razy. Na tę liczbę składają się przeprowadzono kontrole (18) oraz wydane opinie i stanowiska zajęte w formie pisma informacyjnego (150). W związku z dokonanymi czynnościami kontrolnymi oraz opiniowaniem projektów budowlanych wydano 58 decyzji płaćniczych.

6. Wnioski

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny, którego działalność kończy się w momencie odbioru inwestycji, wyprzedza działanie służb nadzoru bieżącego i obejmuje egzekwowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie projektowania, realizacji i przekazywania do użytkowania obiektów budowlanych.

W ramach działalności współpracowano na bieżąco z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie przekazywania wydawanych opinii sanitarnych i pism.

V. Ocena funkcjonowania oświaty zdrowotnej

Działania oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2019 roku były realizowane zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Olsztynie oraz wynikały z potrzeb środowiska lokalnego.

Współpracowano w realizacji niżej wymienionych programów głównie z placówkami nauczania i wychowania wszystkich poziomów edukacyjnych, a także z placówkami służby zdrowia, ośrodkami kultury, sportu i rekreacji oraz Komendą Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

INTERWENCJE PROGRAMOWE

Tab. 1. Wykaz programów i akcji realizowanych w ramach interwencji programowych. Zestawienie roku 2019 w porównaniu do 2018.

Lp.	Nazwa programu	Liczba placówek realizujących w 2018 r.	Liczba odbiorców w 2018 r.	Liczba placówek realizujących w 2019 r.	Liczba odbiorców w 2019 r.
INTERWENCJE PROGRAMOWE					
1	„Trzymaj Formę!”	24	2572	24	2384
2	„Czyste powietrze wokół nas”	22	1029	25	986
3	„Bieg po zdrowie”	5	610	8	482
4	„ARS, czyli jak dbać o miłość”	5	782	4	462
5	„Wybierz życie - pierwszy krok”	5	392	3	270
6	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”	22	340	35	255
OGÓLEM:		84	5725	98	4839

Program „Trzymaj Formę!”

Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2018/2019 program skierowany był do uczniów III klasy gimnazjum oraz uczniów szkoły podstawowej klas V, VI, VII, VIII.

Do realizacji XII edycji programu przystąpiły podobnie jak w 2018 r. 24 szkół. Program w 2018 r. realizowało 2572 uczniów i ich rodziców, natomiast w 2019 r. liczba uczestników się zmniejszyła się i wyniosła 2384 osób. W większości szkół program

realizowany był metodą projektu zgodnie zaleceniami. Zajęcia prowadzono z wykorzystaniem ciekawych metod m.in. wycieczek plenerowych, zawodów sportowych, konkursów, degustacji potraw przygotowywanych przez młodzież i zajęć edukacyjnych opracowanych przez Inspekcję Sanitarną.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna przeprowadziła 2 szkolenia doszkalające dla realizatorów szkolnych programu. W 2019 r. pracownik Powiatowej Stacji przeprowadził 5 zajęć edukacyjnych dla nauczycieli i rodziców uczniów realizujących program oraz 3 wizytacje oceniające program w szkołach.

Zajęcia edukacyjne dla rodziców i nauczycieli – Szkoła Podstawowa w Grodzicznie

Program „ Bieg po zdrowie”

Celem programu jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). W porównaniu z rokiem 2018 do realizacji programu przystąpiły o 3 szkoły więcej tj. 8 szkół i 482 uczniów. Pracownik Powiatowej Stacji przeprowadził 3 wizytacje oceniające realizację programu w szkołach.

Program „ Czyste powietrze wokół nas”

Celem programu jest wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów w tym dymu papierosowego. Zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego, zwiększenie poziom wiedzy na temat skutków palenia papierosów oraz

zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy. Program jest skierowany i dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Edukacją programową objęto w 2018 roku 1029 dzieci i ich rodziców w 22 oddziałach przedszkolnych, w porównaniu z 2018 rokiem w 2019 roku liczba szkół i przedszkoli uczestniczących w programie zwiększyła się do 25, natomiast liczba dzieci i ich rodziców realizujących program nieznacznie się zmniejszyła tj. 986. Pracownik Powiatowej Stacji przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w szkołach oraz 2 zajęcia edukacyjne dla dzieci obejmujące wyjaśnienie pojęcia „zdrowia”, ukazanie dzieciom szkodliwości różnego rodzaju dymu na środowisko oraz zdrowie człowieka, przedstawienie szkodliwych skutków palenia tytoniu oraz dyskusje z dziećmi na temat zachowań oraz postaw sprzyjających zachowaniu zdrowia.

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również zawarte są w nim elementy angażujące ich rodziców.

W programie „ARS, czyli jak dbać o miłość?” w odniesieniu do roku 2018 w 2019 roku w realizacji programu uczestniczyły 4 szkoły oraz zmniejszyła się liczba uczniów realizujących program (2018 – 782 uczniów, 2019 – 462 uczniów). Pracownik Powiatowej Stacji przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w szkole. Zorganizowane zostało także szkolenie dla szkolnych koordynatorów oraz pielęgniarek szkolnych obejmujące omówienie założeń programowych oraz wytycznych do realizacji programu oraz wykład nt. profilaktyki zażywania środków psychoaktywnych wśród młodzieży.

Program „Wybierz życie - pierwszy krok”

W 2018 r. po kilkuletniej przerwie ponownie wystartowała realizacja programu „Wybierz życie - pierwszy krok”. Program poświęcony jest profilaktyce zakażeń HPV i raka szyjki macicy i skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. W poprzednim roku szkolnym do programu przystąpiło 5 szkół i 392 uczniów do realizacji programu, natomiast w 2019 przystąpiło uczniów 270 z 3 szkół ponadpodstawowych.

Zmniejszenie ilości szkół i uczniów zarówno w programie „ARS, czyli jak dbać o miłość?” oraz „Wybierz życie - pierwszy krok” prawdopodobnie jest związane ze zmianami kadrowymi w jednej z placówek oświatowych.

„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”

W związku z realizacją programu w dniu 30.11.2019 r. odbyła się konferencja powiatowa oraz konkurs dotyczący profilaktyki HIV/AIDS. Pracownik Powiatowej Stacji przedstawił w formie prezentacji zasady profilaktyki HIV/AIDS, i innych zakażeń krwiopochodnych medyczne i pozamedyczne czynniki ryzyka zakażeń, zwrócono uwagę na potrzebę testowania, nawiązano do profilaktyki przedmedycznej oraz przedstawiono najnowsze dane statystyczne dotyczące zakażeń HIV i AIDS w Polsce. Podsumowano także Powiatowy Konkurs Wiedzy o AIDS i innych zakażeniach krwiopochodnych oraz wręczono nagrody. Utworzono również stoisko z materiałami edukacyjnymi. Organizatorami konferencji byli PSSE Nowe Miasto Lubawskie, Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim, Zarząd Oddziału Rejonowego PCK w Nowym Mieście Lubawskim.

Edukacja z profilaktyki HIV/AIDS i innych zakażeń krwiopochodnych była prowadzona również wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. Zostały przeprowadzone 3 zajęcia edukacyjne dotyczące w/w tematyki. Przy okazji organizowanego Tygodnia Zdrowia odbyło się także szkolenie dla nauczycieli, pedagogów oraz pielęgniarek szkolnych dotyczące profilaktyki zakażeń krwiopochodnych. PPIS wygłosił wykład nt. profilaktyki zakażeń krwiopochodnych, historii HIV/AIDS w Polsce, sposobu zakażenia, leczenia, statystyki HIV / AIDS, WZW B,C, natomiast pracownik PZiOZ poruszył temat chemsex-u oraz PrEP (przedekspozycyjna profilaktyka zakażenia HIV).

*Podsumowanie i wręczenie nagród w konkursie wiedzy o HIV/AIDS i innych zakażeniach krwiopochodnych.
Konferencja Powiatowa 30.11.2019 r.*

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

Tab. 2. Wykaz programów i akcji realizowanych w ramach interwencji nieprogramowych. Zestawienie roku 2019 w porównaniu do 2018

Lp.	Rodzaj i tytuł interwencji w zakresie:	Rodzaj/Liczba podmiotów realizujących w 2018 r.	Grupa docelowa/Liczba odbiorców w 2018 r.	Rodzaj/Liczba podmiotów realizujących w 2019 r.	Grupa docelowa/Liczba odbiorców w 2019 r.
1.	Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	65	707	48	376
2.	Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych	5	438	6	723
3.	Światowy Dzień Zdrowia	17	339	13	119
4.	Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania / EDUKACJA ŻYWIENIOWA	5	298	19	482
5.	Profilaktyka grypy	2	118	9	138
6.	Profilaktyka chorób nowotworowych, w tym Europejski Kodeks Walki z Rakiem	1	15	17	17

7.	Profilaktyka wszawicy i świerzbu	1	2	11	11
8.	Profilaktyka chorób zakaźnych – wścieklizna, gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, choroby odkleszczowe i inne	17	214	41	190
9.	Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego	13	835	11	1072
10.	„Moje dziecko idzie do szkoły”	5	138	5	185
11.	Higiena osobista	1	72	2	238
12.	Promocja szczepień ochronnych. (W tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)	6	176	-	-
13.	Tydzień zdrowia	-	-	28	265
Ogółem:		133	3352	210	3642

Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia

Działania antynikotynowe podejmowano przede wszystkim podczas obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia.

W ramach Światowego Dnia Bez Tytoniu zorganizowano szkolenie dla palących pracowników firmy nt. szkodliwych skutków palenia tytoniu czynnego oraz biernego. E-papieros omówiono czym jest, przedstawienie skutków zdrowotnych, konsekwencji palenia tytoniu na różnych płaszczyznach życia, skład dymu tytoniowego, korzyści zdrowotnych z rzucenia palenia. Odbyły się także zajęcia edukacyjne ukazujące uczniom szkodliwości różnego rodzajów dymu na środowisko oraz zdrowie człowieka, przedstawienie szkodliwych skutków palenia tytoniu oraz biernego palenia. E-papieros omówienie czym jest, przedstawienie skutków zdrowotnych. Zajęcie obejmowały również naukę zachowań w sytuacji, gdy osoba dorosła pali przy dziecku.

W dniu 20.11.2019 r. z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia w sali sesyjnej Starostwa Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim odbyły się powiatowe obchody tegoż święta. Organizatorem uroczystości była Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Mieście Lubawskim oraz Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim.

Podczas tegorocznych obchodów rozstrzygnięte zostały dwa powiatowe konkursy o tematyce antynikotynowej. Konferencję uświetnił występ grupy teatralnej „Fantazja” z Zespołu Szkół Zawodowych w Kurzętniku, która zaprezentowała spektakl pt. „Asertywność - sztuka bycia sobą”. Pani Iwona Krajewska Dyrektor Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim przedstawiła wykład o szkodliwości palenia na życie człowieka, oraz prawdy i mity na temat palenia papierosów. Przeprowadzono 2 zajęcia edukacyjne dla młodzieży nt. szkodliwych skutków palenia tytoniu czynnego oraz biernego. E-papieros omówienie czym jest, przedstawienie skutków zdrowotnych. Konsekwencji palenia tytoniu, skład dymu tytoniowego, korzyści zdrowotnych z rzucenia palenia.

Światowy Dzień Rzucania Palenia konferencja powiatowa 20.11.2019 r.

Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Działania mają przede wszystkim na celu edukację rodziców uczniów, a także w samych uczniach w zakresie profilaktyki używania narkotyków, w tym środków zastępczych. W trakcie spotkań na wywiadówkach szkół podstawowych i ponadpodstawowych w 2019 r. przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych dla 680 rodziców i nauczycieli. Przeprowadzono także 1 zajęcia dla uczniów szkoły podstawowej nt. profilaktyki zażywania nowych substancji psychoaktywnych. Edukację prowadzono we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim. W porównaniu z rokiem 2018 w roku 2019 zwiększyła się zarówno liczba działań, jak i odbiorców.

Profilaktyka chorób zakaźnych – wścieklizna, gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby typu B,C, choroby odkleszczowe i inne.

Działania mają na celu zmniejszenie liczby zachorowań na choroby zakaźne w tym również przenoszone przez kleszcze. Edukacją objęto 190 osób w 41 placówkach. Edukacja w zakresie zapobiegania wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, C odbyła się głównie podczas konferencji z okazji obchodów Światowego Dnia AIDS, gdzie pracownik PZiOZ wygłosił prelekcję dotyczącą m. in. profilaktyki HIV/AIDS oraz innych zakażeń krwiopochodnych. Natomiast podczas zajęć związanych z Akcją „Zdrowe Wakacje” był również poruszane tematy dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych. Dodatkowo w porównaniu z 2018 r. zostały przeprowadzono 3 zajęcia edukacyjne nt. profilaktyki chorób odkleszczowych, obejmujące mówienie cyklu rozwojowego kleszcza oraz miejsc występowania kleszczy. Borelioza – objawy choroby, rozpoznanie, leczenie. KZM – objawy, rozpoznanie, szczepienie, leczenie. Powiatowa Stacja prowadziła dystrybucję materiałów oświatowych do zakładów opieki zdrowotnej i szkół. W ramach Tygodnia Zdrowia zorganizowano stoisko promocji zdrowia dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych.

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców w zakresie profilaktyki wad postawy w tym: odpowiedniego doboru plecaka, doboru umeblowania w zależności od wzrostu ucznia, prawidłowego oświetlenia stanowiska pracy, a także znaczenia pierwszego i drugiego śniadania dla ucznia. Podkreślano rolę jaką pełnią rodzice w kształtowaniu nawyków prozdrowotnych oraz pozytywne skutki zdrowotne działań profilaktycznych podejmowanych w szkole i w domu. Pracownik Powiatowej Stacji w roku 2018 r. przeprowadził w 5 szkołach podstawowych zajęcia, gdzie edukacją objęto 138 rodziców, natomiast w 2019 r. liczba szkół nie uległa zmianie, a zwiększyła się liczba odbiorców działania tj. 185.

Światowy Dzień Zdrowia

Tematem przewodnim kampanii z okazji obchodów Światowego Dnia Zdrowia 2019 była: Powszechnie ubezpieczenie zdrowotne. Kampania w roku 2019 miała na celu pomóc ludziom lepiej zrozumieć, co oznacza powszechnie ubezpieczenie zdrowotne - jakie usługi i wsparcie powinny być dostępne i gdzie. Powiatowy Inspektor wziął udział w obchodach ŚDZ w Zespole Szkół Zawodowych w Kurzętniku i zorganizowanym przy tej okazji międzyszkolnym konkursie „Żywienie a zdrowie człowieka”, wygłoszona została krótka prelekcja przedstawiająca założenia oraz tematykę ŚDZ. Podkreślono rolę powszechnego

ubezpieczenia zdrowotnego oraz dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej. Przedstawiono europejski kodeks walki z rakiem oraz podkreślono ważną rolę żywienia w profilaktyce chorób dietozależnych. Przy okazji powiatowego konkursu motoryzacyjnego zostało zorganizowane stoisko promocji zdrowia, a pracownik PZiOZ wygłosił krótką prelekcję nawiązującą do tematyki ŚDZ. W ramach ŚDZ zostały przeprowadzone także zajęcia edukacyjne dla dzieci przedszkolnych obejmujące przedstawienie pojęcia ŚDZ, wytłumaczenie pojęcia zdrowia, a także wpływu prawidłowego odżywiania oraz aktywności fizycznej na zdrowie. Omówienie nowej Piramidy Zdrowego Żywienia i Stylu Życia Dzieci i Młodzieży. Edukacją w ramach Światowego Dnia Zdrowia Objęto w 2018 r. 339 osób w 17 placówkach natomiast w 2019 r. 119 osób w 13 placówkach.

Akcja „Zdrowe Wakacje”

W ramach akcji przeprowadzono zajęcia edukacyjne na 10 koloniach/obozach tj. dla 722 osób. Tematem zajęć były zagrożenia zdrowotne występujące podczas letniego wypoczynku: profilaktyka zatruc pokarmowych, higiena rąk, bezpieczna kąpiel, szok termiczny, zachowanie się podczas upałów, szkodliwość nadmiernej ekspozycji na słońce, profilaktyka zażywania środków psychoaktywnych, choroby przenoszone przez kleszcze, wścieklizna, bezpieczne zachowanie się w czasie burzy, zdrowe żywienie. Podczas zajęć letnich współpracowano z pracownikiem pionu Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji, Komendą Powiatową Policji oraz Strażą Pożarną w Nowym Mieście Lubawskim.

Zajęcia edukacyjne „Zdrowe Wakacje” 2019

Tuż przed rozpoczęciem wakacji, jeszcze w trakcie trwania roku szkolnego 2018/2019 tj. w czerwcu 2019 r. przeprowadzono 1 spotkanie tematyczne w szkole podstawowej w Nowym Mieście Lubawskim we współpracy z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, Pogotowia Ratunkowego, PKP, KRUS-u oraz Nadleśnictwa – edukacją objęto 350 dzieci.

Prelekcja dla uczniów Szkoły Podstawowej Nr 1w Nowym Mieście Lubawskim – 18.06.2019 r.

Profilaktyka grypy

W okresie zimowym przeprowadzono 1 zajęcia edukacyjne dla uczniów szkoły podstawowej, gdzie edukacją objęto 129 osób. Ze względu na rozprzestrzenianie się infekcji w okresie wzrostu zachorowań na gripę istnieje potrzeba informowania, jak uniknąć choroby zwłaszcza wśród uczniów i ich rodziców.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania

Roku 2019 w zakresie zdrowego stylu życia był głównie nastawiony na **edukację żywieniową**.

Odbyły się 4 zajęcia edukacyjne dla dzieci przedszkolnych nt. wpływu prawidłowego odżywiania. Omówienie nowej Piramidy Zdrowego Żywienia i Stylu Życia Dzieci i Młodzieży, znaczenia wody w organizmie człowieka oraz roli aktywności fizycznej. Przeprowadzono 4 zajęcia edukacyjne dla rodziców i 1 dla członków PCK nt. suplementów diety obejmujące m. in. definicję i formę suplementów diety, ukazanie różnic między suplementami diety, a lekami, funkcję suplementów diety oraz niekorzystne działanie. Przeprowadzono również szkolenie intendentek i pracowników kuchni szkolnych pt. „Poprawa jakości odżywiania w placówkach oświatowych”.

Higiena osobista

Z okazji Światowego Dnia Czystych Rąk w Przedszkolu Miejskim w Nowym Mieście Lubawskim odbyły się zajęcia edukacyjne nt. higieny mycia rąk, sytuacji oraz nauka prawidłowego mycia rąk. W zajęciach uczestniczyła cała społeczność przedszkolna. Zajęcia edukacyjne w takim samym zakresie zostały także przeprowadzone w lutym 2019 roku dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej.

Światowy Dzień Czystych Rąk 2019

Tydzień Zdrowia

Z okazji 100-lecia Służb Sanitarnych w Polsce w województwie warmińsko-mazurskim w dniach 10-14.06.2019 r. został zorganizowany Tydzień Zdrowia. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w ramach tegoż działania podejmowała licznie inicjatywy zdrowotne mające zwrócić uwagę na problemy w zakresie zdrowia publicznego. I tak, w ramach Tygodnia Zdrowia przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku nt. prawidłowego odżywiania seniorów, a także higieny przygotowywania posiłków.

Zajęcia edukacyjne dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w ramach Tygodnia Zdrowia

Zorganizowano 3 stoiska promocji zdrowia dotyczące profilaktyki tytoniowej oraz profilaktyki chorób odkleszczowych w 3 ośrodkach zdrowia na terenie Nowego Miasta Lubawskiego. Dystrybuowano materiały edukacyjne oraz udzielono indywidualnych porad osobom zainteresowanym.

Przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla uczniów nt. profilaktyki zażywania nowych substancji psychoaktywnych, wyjaśniono czym są nowe substancje psychoaktywne, w jakich produktach można je znaleźć, przyczyny używania i popularności, objawy używania, zagrożenia dla zdrowia, zachowanie się w obecności po zażyciu, nowych substancji psychoaktywnych. W ramach tego przedsięwzięcia współpracowano z Komendą Powiatową Policji z Nowego Miasta Lubawskiego.

Zorganizowano stoisko promocji zdrowia dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych oraz profilaktyki palenia tytoniu wśród społeczeństwa. Przy stoisku można było uzyskać porady, porozmawiać indywidualnie, uzyskać informacje nt. kleszczowego zapalenia mózgu i boreliozy, profilaktyki palenia tytoniu, profilaktyki wad postawy w ramach akcji „Moje dziecko idzie do szkoły”.

Stoisko promocji zdrowia podczas Festynu rodzinnego w Przedszkolu Miejskim w Nowym Mieście Lubawskim.

Odbyło się także szkolenie dla nauczycieli, pedagogów oraz pielęgniarek szkolnych dotyczące profilaktyki zakażeń krwiopochodnych, podczas którego PPIS wygłosił wykład nt. profilaktyki zakażeń krwiopochodnych, historii HIV/AIDS w Polsce, sposobu zakażenia, leczenia, statystyki HIV/AIDS, WZW B,C, natomiast pracownik PZiOZ poruszył temat chemsex-u oraz PrEP.

Współpraca z lokalnymi mediami

Duży wkład w propagowanie działań oświatowo-zdrowotnych pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej miała Gazeta Nowomiejska, której redaktorzy uczestniczyli w organizowanych konferencjach, a następnie zamieszczali o nich informacje w prasie. Lokalna telewizja kablowa „Eltronik” włączyła się do działań m.in. z profilaktyki antynikotynowej przekazując relację z obchodów „Dnia Rzucania Palenia”, a także profilaktyki HIV/AIDS i innych zakażeń krwiopochodnych.

Wnioski:

1. Należy w dalszym ciągu prowadzić edukację prozdrowotną społeczeństwa powiatu nowomiejskiego w zakresie kształtowania właściwych nawyków promujących zdrowy styl życia, zwracając szczególną uwagę na rolę zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej.
2. Programy prozdrowotne o tematyce wynikającej z bieżących zagrożeń epidemiologicznych budzą duże zainteresowanie wśród uczniów i ich rodziców, a także wśród nauczycieli i personelu medycznego, którzy aktywnie włączają się w ich realizację.